

APSTIPRINĀTS
ar Rīgas domes 31.10.2018.
lēmumu Nr. 1665

MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS

RĪGAS PAŠVALDĪBAS MEŽI ĀRPUS RĪGAS PILSĒTAS TERITORIJAS

2018. – 2026. gadam

Rīga
2018

SIA “RĪGAS MEŽI”

RĪGAS PAŠVALDĪBAS MEŽI
ĀRPUS RĪGAS PILSĒTAS TERITORIJAS

MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS
2018. – 2026. gadam

2018.gads

Satura rādītājs

	Ievads	5
1	Meža apsaimniekošanas mērķi	5
2	Apsaimniekojamais īpašums un teritorijas vispārējs raksturojums	6
2.1	Īpašuma statuss	6
3	Meža resursi	7
3.1	Zemju klasifikācija	7
3.2	Meža zemju sadalījums pa valdošajām sugām	8
3.3	Audžu vecuma struktūra	9
3.4	Audžu krāja un krājas tekošais pieaugums	11
3.5	Meža tipi	13
3.6	Audžu bonitātes	15
3.7	Oglekļa uzkrājums un piesaiste	16
3.8	Meža infrastruktūra	17
3.9	Meža bojājumi	17
3.10	Meža nekoksnes vērtības	17
3.11	Rekreācijas iespējas	17
3.12	Dabas vērtības	18
3.12.1	Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas	18
3.12.2	Mikroliegumi	26
3.12.3	Aizsargjoslas	26
3.12.4	Papildus aizsargājami nogabali	27
3.12.5	Saimnieciskās darbības aprobežojumu	28
3.12.6	Saglabājami meža struktūras elementi	29
4	Meža apsaimniekošanas pasākumi periodam līdz 2026. gadam	29
4.1	Galvenā cirte	30
4.1.1	Galvenās cirtes tāmes aprēķina pamatprincipi	30
4.1.2	Cirsmu projektēšanas pamatprincipi	30
4.2	Krājas kopšanas cirtes	31
4.3	Kopējā izcērtamā krāja	32
4.4	Mežizstrādes raksturojums	33
4.5	Pielietojamās mežizstrādes tehnoloģijas un tehnikas pamatojums	33
4.6	Vietējo iedzīvotāju nodrošināšana ar malku	34
4.7	Meža infrastruktūras būvniecība un uzturēšana	34
4.7.1	Meža autoceļu būvniecība un uzturēšana	34
4.7.2	Meža meliorācijas sistēmu uzturēšana	34
4.8	Mežsaimnieciskie pasākumi	34
4.8.1	Meža atjaunošana	34
4.8.2	Kultūru kopšana	35
4.8.3	Jaunaudžu kopšana	35

4.8.4	Augošu koku atzarošana	36
4.9	Dabas vērtību saglabāšana	36
4.9.1	Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana	36
4.9.2	Mikroliegumu un īpaši aizsargājamu meža iecirkņu apsaimniekošana	36
4.9.3	Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu meža struktūras elementu saglabāšana	36
4.9.4	Ietekmes uz vidi samazināšana	37
4.10	Meža aizsardzība	37
4.11	Medību saimniecība	40
4.12	Meža ugunsdrošība	40
4.13	Rekreācijas pasākumi	40
4.14	Darba aizsardzība	40
5	Iepriekšējā perioda galvenie saimnieciskie rādītāji	40
6	Apsaimniekošanas ikgadējie plāni	41
7	Meža apsaimniekošanas plānu aktualizācija	41
8	Monitorings	41
9	Sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanas plāna izstrādē	41
	Pielikumā:	
	SIA "Rīgas meži" apsaimniekošanā esošo mežu saraksts ārpus Rīgas pilsētas teritorijas	
	Cirsmu saraksti un plāni	

IEVADS

Meža apsaimniekošanas plāns Rīgas pašvaldības mežiem ārpus Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas izstrādāts, ievērojot:

- Ministru kabineta 2014. gada 4.februāra noteikumus Nr.67 „Noteikumi par meža apsaimniekošanas plānu”;
- Rīgas domes 07.10.2014. lēmumu Nr. 1630 “Par mežu un meža zemju Rīgā un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līguma noslēgšanu ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Rīgas meži”;
- Rīgas domes 27.05.2014. lēmumu Nr. 1180 “Par nekustamo īpašumu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līguma noslēgšanu ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Rīgas meži”;
- Rīgas domes 28.10.2014. līgumu Nr.RD-14-595-lī “Mežu un meža zemju Rīgā un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgums”, ko noslēdzis Rīgas domes Īpašuma departaments, Rīgas domes Mājokļu un vides departaments un SIA “Rīgas meži”;
- Rīgas domes 10.06.2014 līgumu Nr.RD-14-331-lī “Nekustamo īpašumu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgums”, ko noslēdzis Rīgas domes Īpašuma departaments, Rīgas domes Mājokļu un vides departaments un SIA “Rīgas meži”;
- PEFC (Programme for Endorsement of Forest Certification) mežu apsaimniekošanas sertifikācijas Latvijas standarta kritērijus un indikatorus.

Meža apsaimniekošanas plāns balstīts uz:

- Ilgtermiņa mērķa formulēšanu;
- Īstermiņa darbības vērtējumu ilgtermiņa mērķu sasniegšanai;
- Apsaimniekojamās teritorijas analīzi;
- Meža resursu analīzi;
- Meža ekonomisko, ekoloģisko un sociālo vērtību saglabāšanu un vairošanu;
- Detalizēta katra gada darbības plāna izstrādi.

1. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI

SIA „Rīgas meži” stratēģijā ir noteikts - nodrošināt tādu meža zemes apsaimniekošanu, lai efektīvi izmantotu un apsaimniekotu dabas resursus, ievērojot meža ekosistēmas uzturēšanas un vides aizsardzības principus, garantējot ilgtspējīgu vides attīstību, neapdraudot nākamo paaudžu ekonomisko, ekoloģisko un sociālo vajadzību apmierināšanu un nodrošinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Meža apsaimniekošanas mērķis Rīgas pašvaldības mežos ir radīt priekšnoteikumus iedzīvotāju kvalitatīvai atpūtai dabu saudzējošā un

labiekārtotā vidē, saglabājot un paaugstinot Rīgas pilsētas mežu estētisko, ekoloģisko, kultūrvēsturisko un izglītojošo vērtību.

Mērķis sasniedzams, veidojot vizuāli dabisku, reizē koptu meža teritoriju ar bioloģiski augstvērtīgām mežaudzēm.

1. SIA „Rīgas meži” ilgtermiņa ekoloģiskie mērķi

- Nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu.
- Samazināt saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi.
- Saglabāt dabisku mežu biotopus, reto un aizsargājamo sugu biotopus.

2. SIA „Rīgas meži” ilgtermiņa ekonomiskie mērķi

- Nodrošināt stabilus un augošus ieņēmumus, kas ir garantis uzņēmuma attīstībai un meža kvalitātes pieaugumam.
- Dažādojot ieņēmumus, samazināt ieņēmumu īpatsvaru no koksnes pārdošanas.
- Palielināt meža platības, apmežojot izstrādātos kūdras purvus.

3. SIA „Rīgas meži” ilgtermiņa sociālie mērķi

- Regulāri informēt un izglītēt sabiedrību par mežā notiekošajiem procesiem, popularizēt saudzīgu attieksmi pret mežu.
- Labiekārtot sabiedrībai nozīmīgus dabas, kultūrvēsturiskos objektus un atpūtas vietas.

2. APSAIMNIEKOJAMĀIS ĪPAŠUMS UN TERITORIJAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

2.1. Īpašuma statuss

Rīgas pašvaldības īpašumu ārpus Rīgas pilsētas teritorijas, kas nodoti SIA “Rīgas meži” apsaimniekošanā platība ir 4311.33 ha, kur meža zemju platība ir 3872.76 ha, no kurām mežs sastāda 2270.67 ha.

1.tabula

Apsaimniekojamās meža zemes

Pašvaldība	Zemes gabalu apsaimniekošanas pamats	Platība, ha		Zemes gabalu skaits
		Meža zeme	Mežs	
Jūrmalas pilsēta	Zeme apsaimniekošanā saskaņā ar līgumu Nr.595	9.21	9.21	1
Babītes novads		1251.80	652.43	7
Carnikavas novads		521.07	520.50	1
Garkalnes novads		379.14	377.51	11
Mārupes novads		975.64	131.52	1

Olaines novads		292.61	199.39	1
Limbažu novads		30.05	29.47	1
Kopā		3459.52	1920.03	23
Jūrmalas pilsēta	Zeme apsaimniekošanā saskaņā ar līgumu Nr.331	289.30	236.59	46
Babītes novads		0.87	0.87	3
Mārupes novads		111.64	102.54	2
Olaines novads		9.23	8.45	4
Salaspils novads		2.20	2.19	1
Stopiņu novads		0	0	1
Ķeguma novads		0	0	1
Ogres novads		0	0	1
Kopā		413.24	350.64	59
Pavisam		3872.76	2270.67	82

Zemes gabalu saraksts, kas iekļauti meža apsaimniekošanas plānā dots 1.pielikumā.

3. MEŽA RESURSI

Meža resursi sevī ietver ne tikai koksnes, bet arī nekoksnes, dabas un kultūras vērtības. Katram meža īpašumam atsevišķi, veicot meža inventarizāciju, tiek noteikts augošo koku sastāvs, valdošā koku suga, krājas daudzums nogabalos, kā arī tiek uzskaitīti infrastruktūras, dabas objekti un citas nogabalam piemītošas īpatnības. Meža inventarizācija zemes gabaliem veikta no 2010. līdz 2017. gadam.

3.1. Zemju klasifikācija

2.tabula

Meža zemju iedalījums

	Gads	Mežs	Meža infrastr.		Lauces	Bebru applud	Pārpl. klaj.	Purvi	Smiltāji	Rekult platība	Kopā
			ceļi	grāvji							
Ha	2017	2270.67	2.89	25.80	5.45	32.2	15.41	1499.06	0.14	21.14	3872.76
%		58.63	0.07	0.67	0.14	0.83	0.40	38.71	0.00	0.55	100.00

Meža zemēs lielu īpatsvaru sastāda purvi. Tie atrodas dabas liegumu teritorijās Babītes, Mārupes un Olaines novados. Tur sastopami arī bebru appludinājumi. Lielākā daļa pārplūstošu klajumu (13.79 ha) ir Jūrmalas pilsētas teritorijā, kur pārplūdis mežs pie rekultivētās atkritumu izgāztuves. Savukārt rekultivētā platība arī atrodas Jūrmalas teritorijā, kur ir izstrādāts kūdras purvs.

3.tabula

Meža iedalījums

	Gads	Dabiskas izcelsmes mežaudzes	Mākslīgas izcelsmes mežaudzes	Izcirtumi	Iznīkušas audzes	Pavisam
Ha	2017	1842.59	426.08	0	2.00	2270.67
%		81.15	18.76	0.00	0.09	100.00

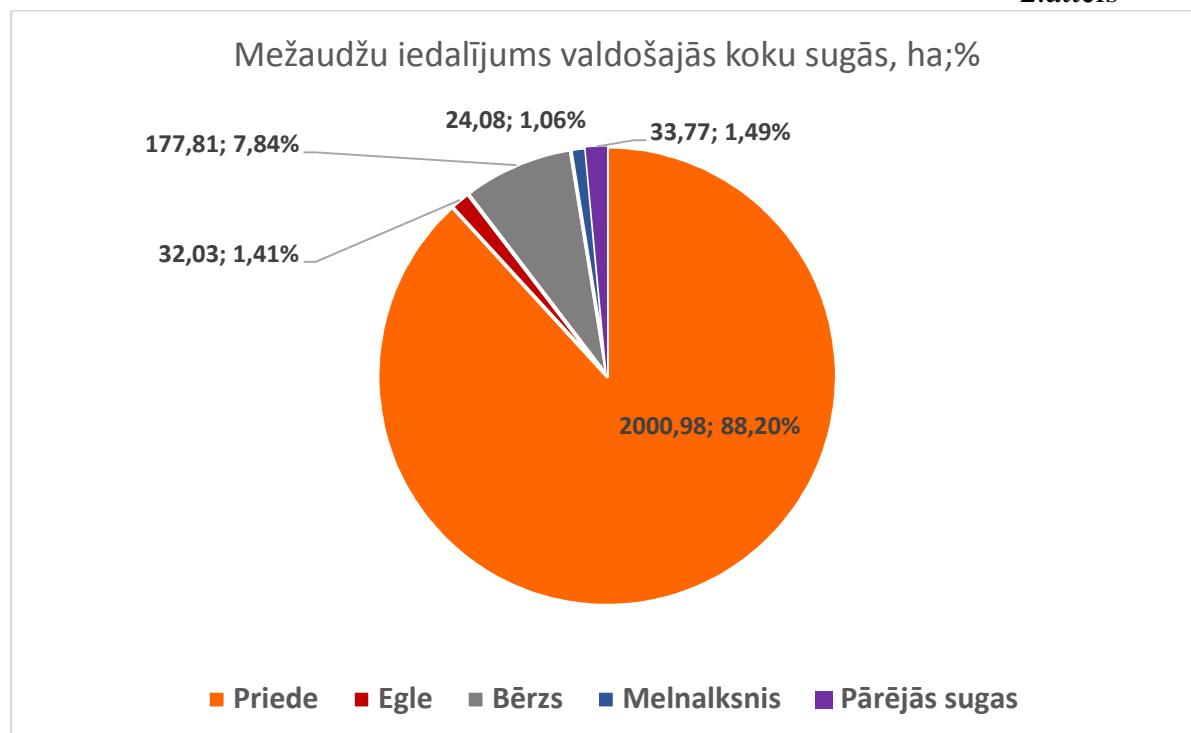
Lielāko daļu no nemeža zemēm sastāda ūdenstilpes. No tām ezeru ir trīs – Beberbeķu dzirnavdīķis Babītes novadā; Skaista ezers Babītes novadā Cenu tīrelī un Melnezers Olaines novadā. Lielāko platību no ūdenstilpēm aizņem liels skaits dažāda izmēra purva akaču.

Pagalmi, galvenokārt, ir Salaspils novadā zemes gabalā “Sniegbaltītes”.

Speciālas nozīmes zemes veido galvenokārt dažādu veidu un platumu komunikāciju trases.

3.2. Mežaudžu iedalījums valdošajās koku sugās

2.attēls

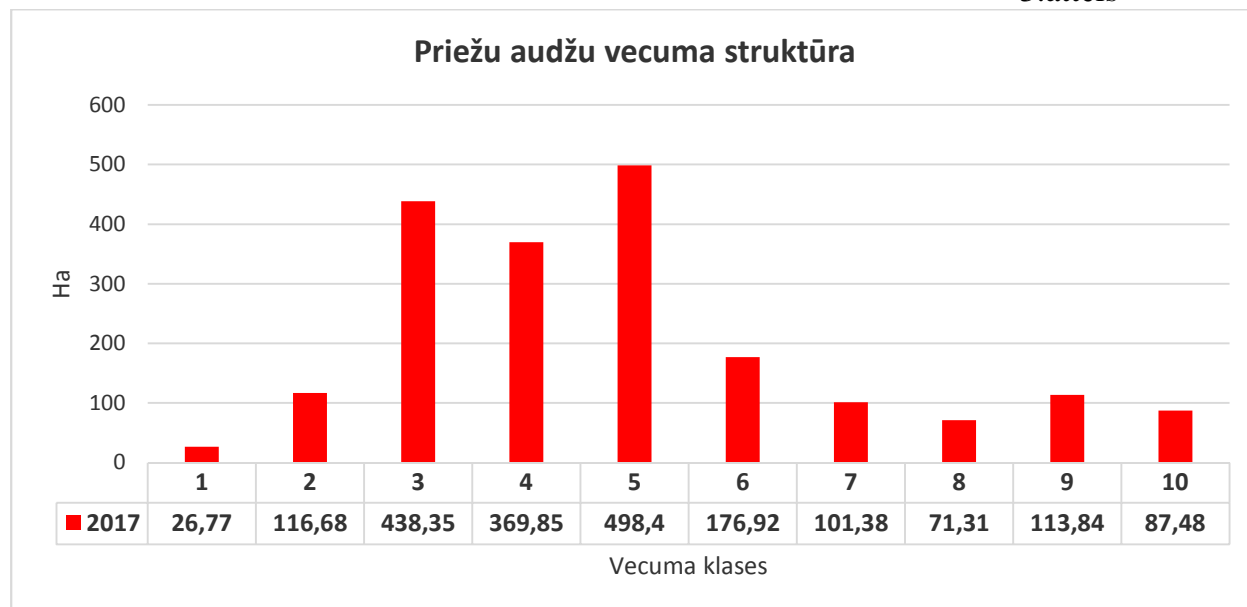
Rīgas pilsētai piederošajos mežos dominējošā koku suga ir priede. Pie pārējām valdošajām koku sugām pieskaitīta cita priede (5.39 ha), osis (20.76 ha Limbažu novadā) un apse (7.62 ha).

3.3. Audžu vecuma struktūra

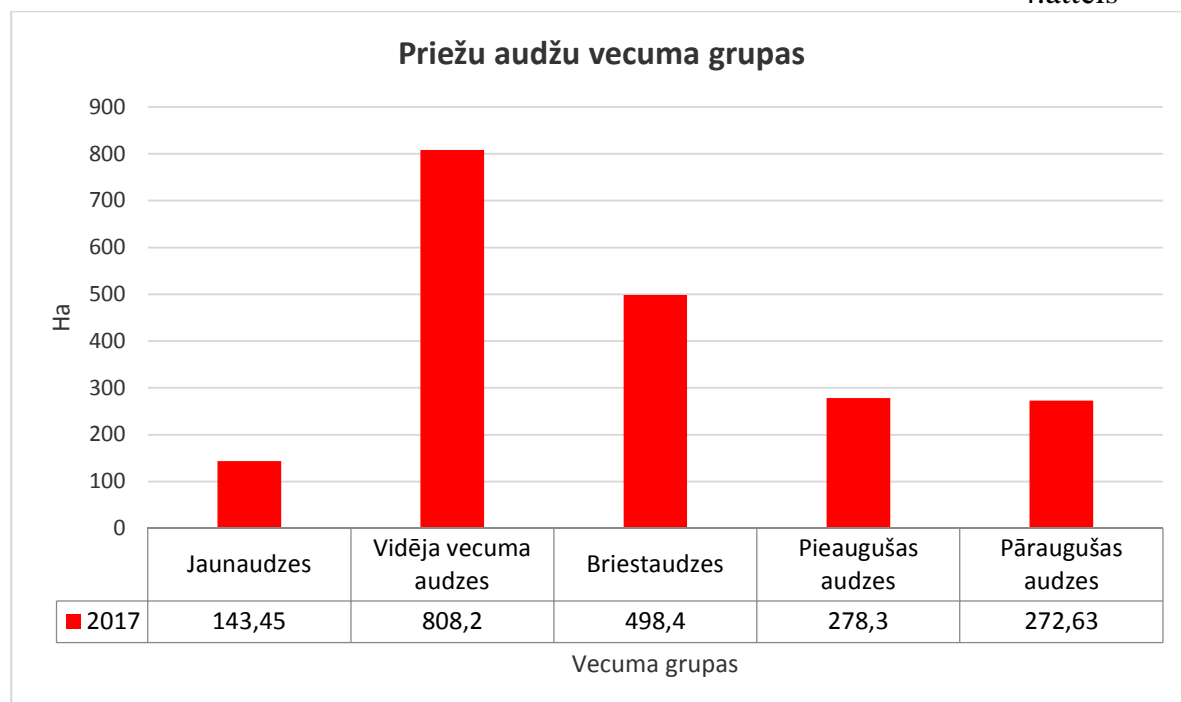
Audžu vecuma struktūra parādīta grafiku veidā, attēlojot galvenās koku sugas Rīgas pilsētas teritorijā, iedalot tās vecuma klasēs un vecuma grupās.

Priežu audžu vidējais vecums sastāda 88 gadus. Audžu platība virs 180 gadiem ir 87.48 ha. Pati vecākā audze – 207 gads.

3.attēls

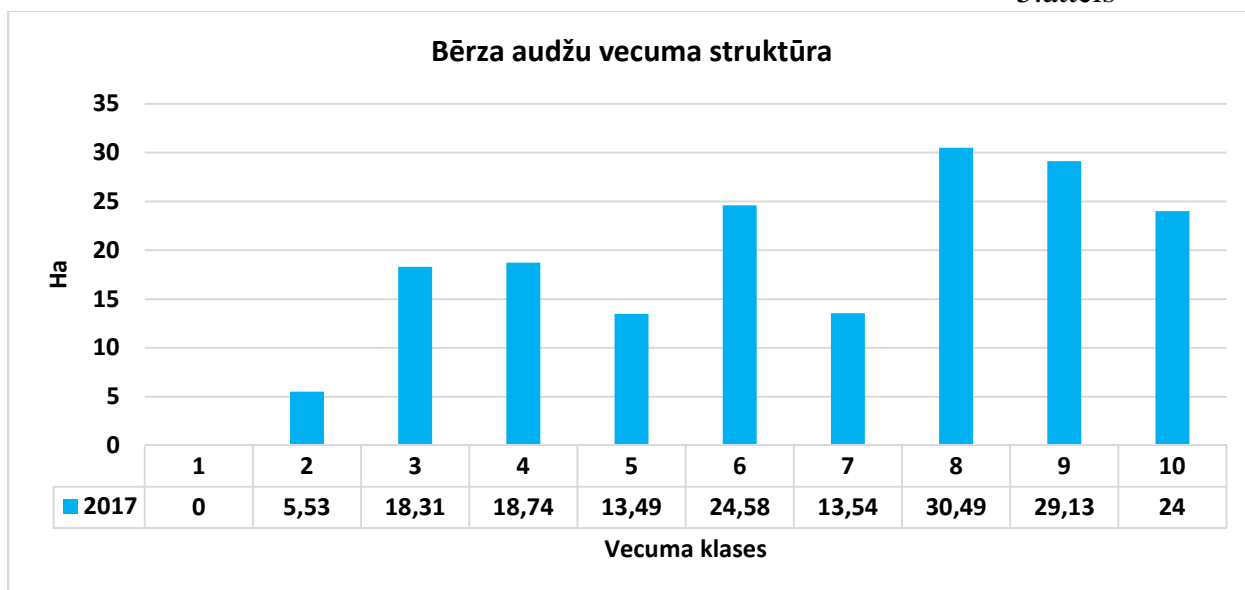

4.attēls

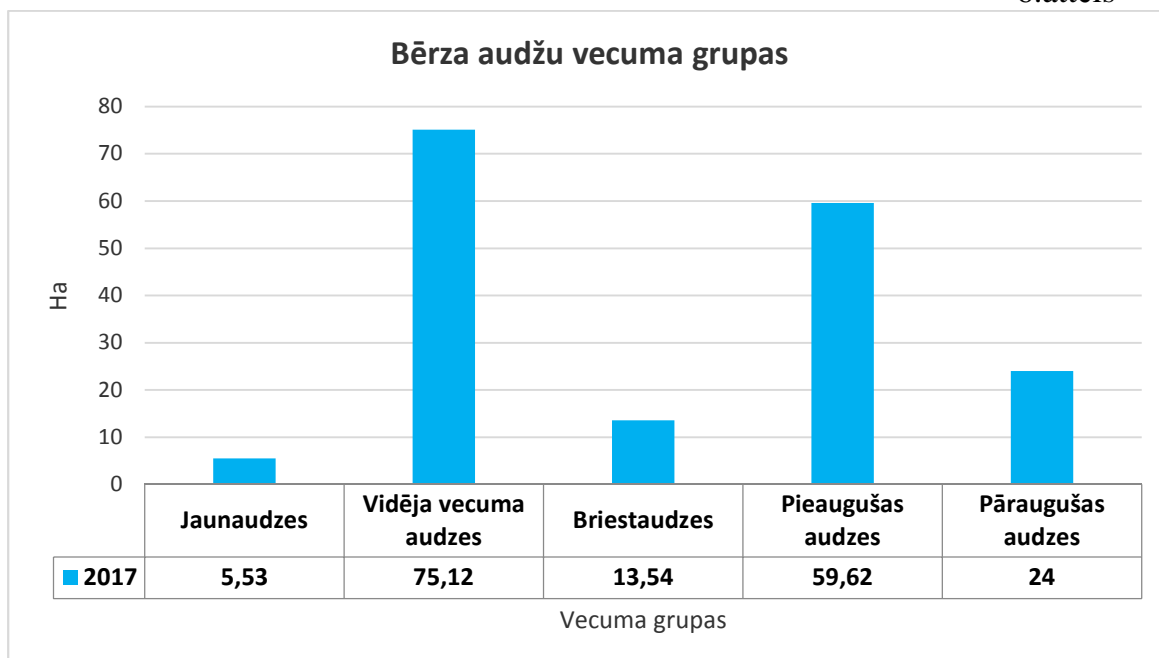

Bērza audžu vecums ir 63.3 gadi. 6.15 ha platībā bērza audzes ir pārsniegušas 100 gadu robežu un tuvākajos 20 gados tās „sabrūks”. Šobrīd vecākā audze ir 104 gadus veca.

5.attēls

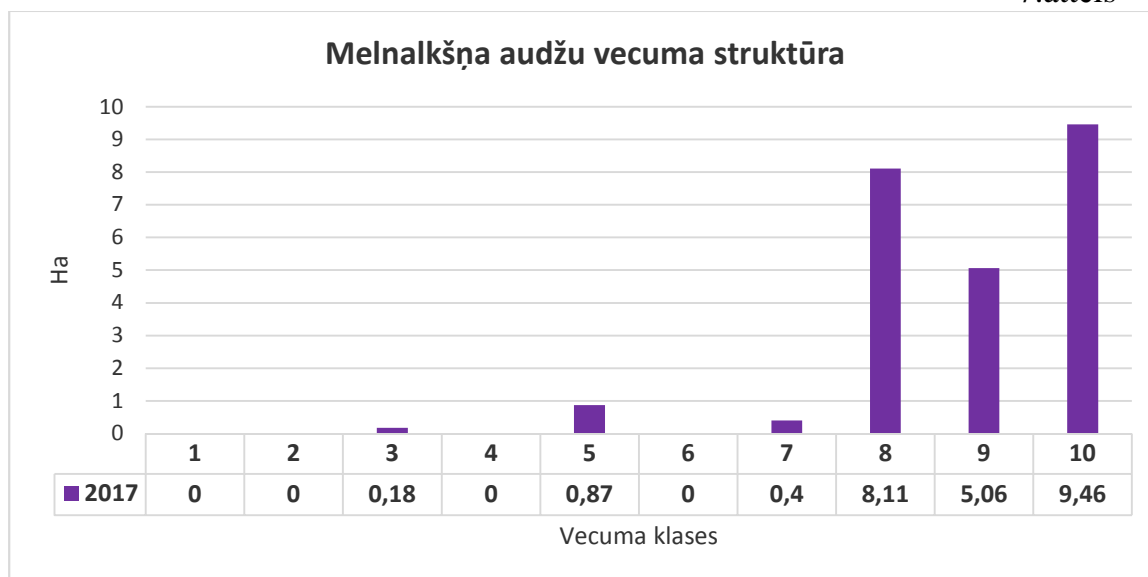

6.attēls

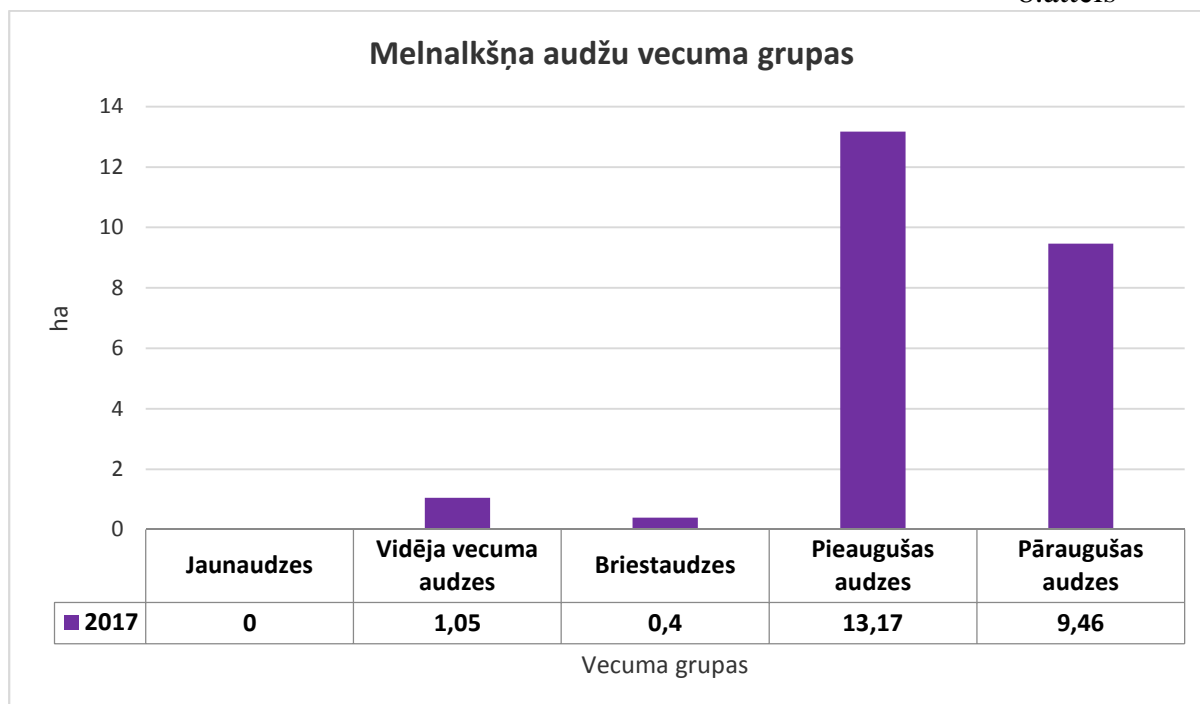

Melnalkšņu audžu vidējais vecums ir 85.0 gadi, bet audzes virs 100 gadiem sastāda 5.78 ha. Vecākā audze ir 119 gadus veca.

7.attēls

8.attēls

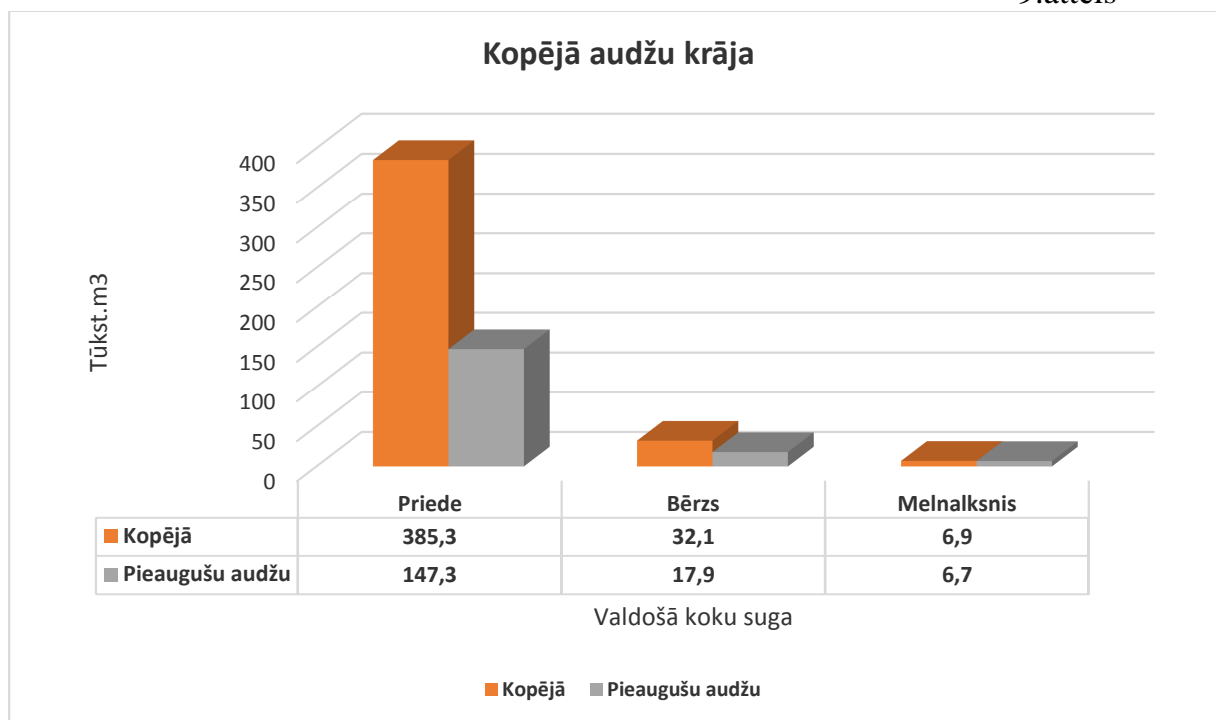

Pārējo sugu audzes aizņem nelielu daļu no kopējās platības tāpēc to vecuma struktūra netiek analizēta.

3.4. Audžu krāja un krājas tekošais pieaugums

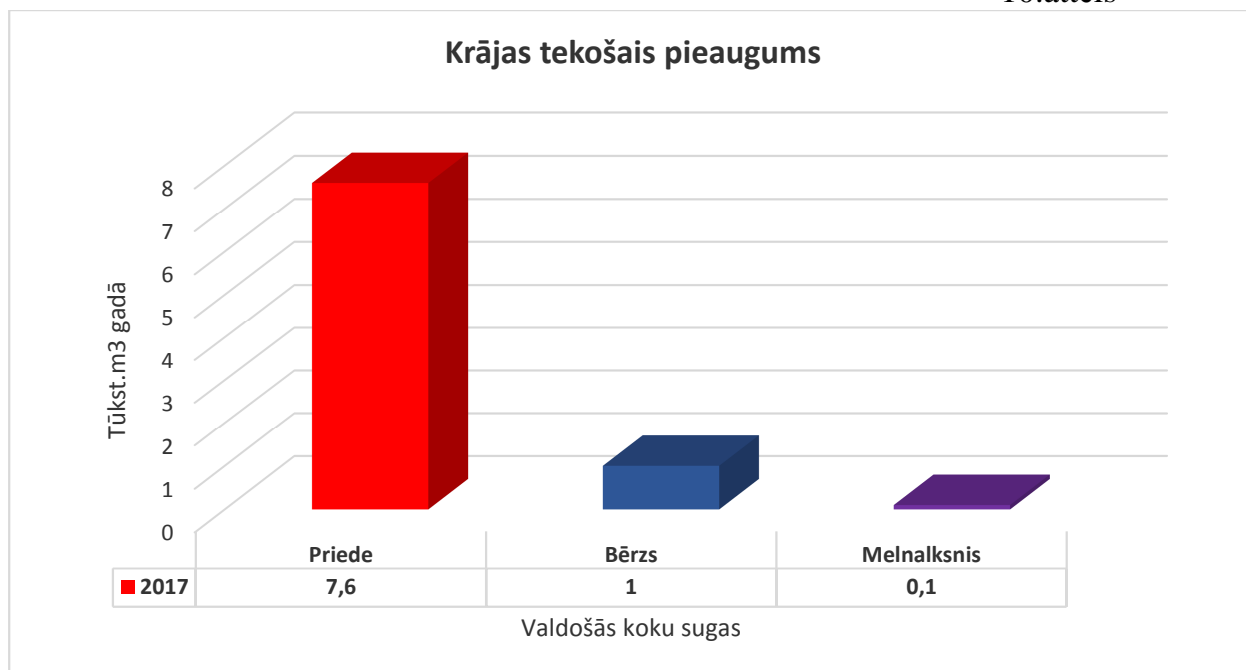
Kopējā audžu krāja Rīgas pilsētai piederošajos mežos ir 439.5 tūkst m³. Vidējā krāja visām sugām ir 194 m³/ha, priedei vidējā krāja ir 193 m³/ha, bērnam – 180 m³/ha un melnalksnim – 288 m³/ha.

9.attēls

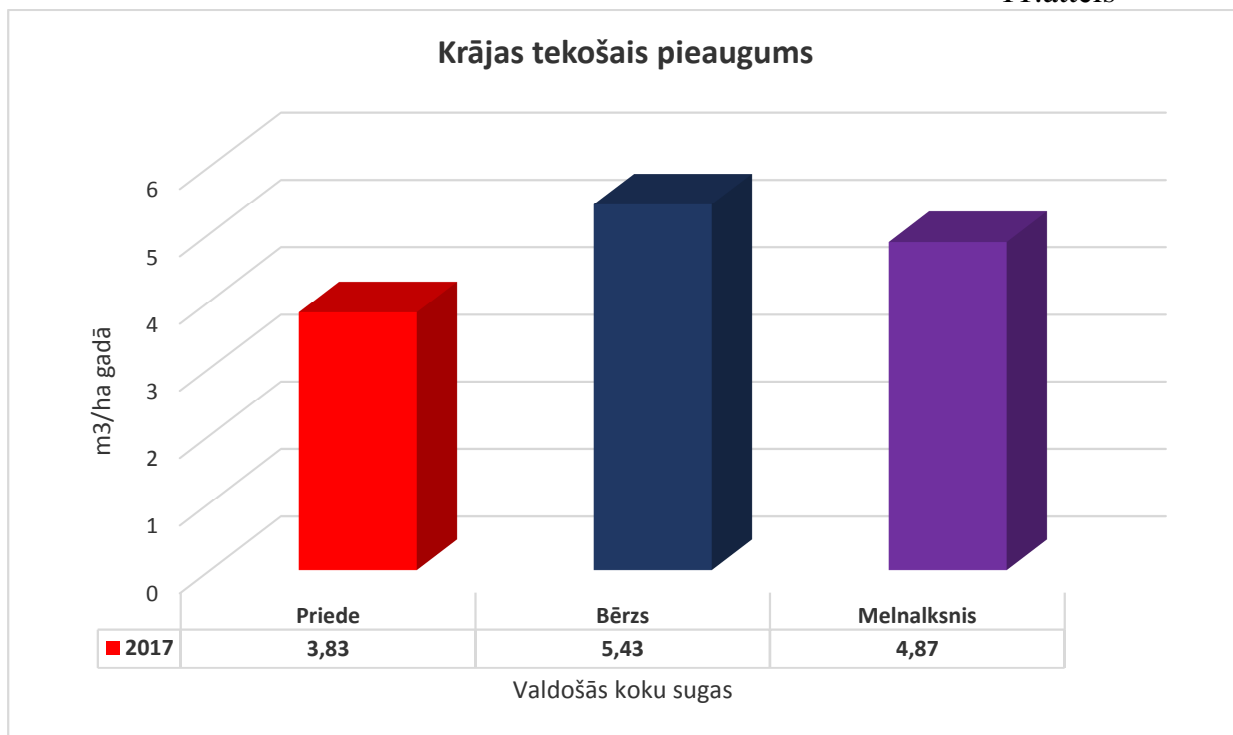

Kopējais tekošais krājas pieaugums gadā ir 9.3 tūkst m³ (4.11 m³/ha). Tekošie krājas pieaugumi dominējošām valdošajām koku sugām parādīti 10. un 11.attēlā.

10.attēls

11.attēls

3.5. Meža tipi

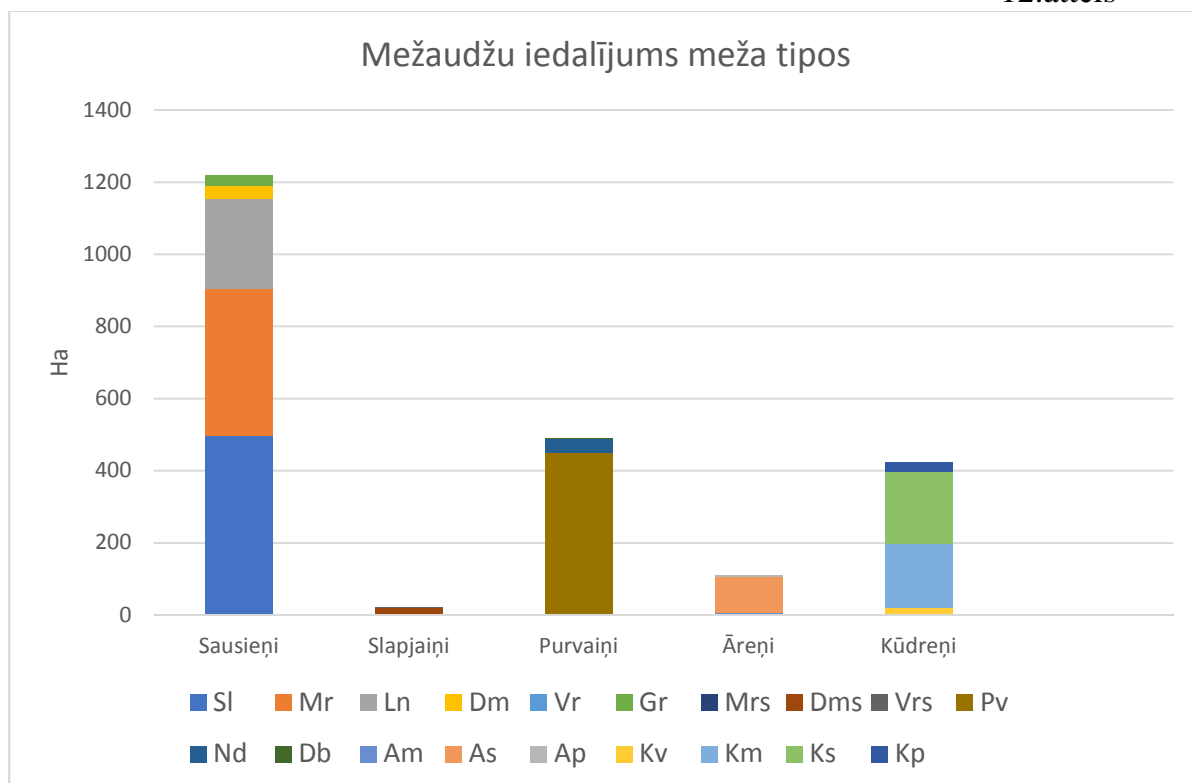
5.tabula

Meža tips	Platība pa valdošajām koku sugām							Kopā	%
	Priede	Egle	Osis	Bērzs	Melnalksnis	Apse	Pārējās sugas		
Sausieņi									
Sl	491.31			2.41			4.69	498.41	21.97
Mr	405.50							405.50	17.87
Ln	248.66			2.16			0.70	251.52	11.09
Dm	31.58	1.67		0.49				33.74	1.49
Vr					0.16			0.16	0.01
Gr		2.75	20.76		5.96			29.47	1.30
Slapjaini									
Mrs	0.57							0.57	0.03

Dms	14.91			4.90				19.81	0.87
Vrs					0.32			0.32	0.01
Purvaiņi									
Pv	451.15							451.15	19.89
Nd	22.13			15.78				37.91	1.67
Db				2.25	0.56			2.81	0.12
Āreņi									
Am	6.71							6.71	0.30
As	78.42	15.91		5.65		0.46		100.44	4.43
Ap				3.31	1.76	0.12		5.19	0.23
Kūdreņi									
Kv	19.21							19.21	0.85
Km	144.46			34.96				179.42	7.91
Ks	86.37	11.70		99.18	2.33	1.08		200.66	8.84
Kp				6.72	18.95			25.67	8.84
Pavisam	2000.98	32.03	20.76	177.81	24.08	7.62	5.39	2268.67	100.00

Rīgas pašvaldības mežos vairāk par pusi (53.72%) no audzēm aug sausieņu meža tipu grupā ar dominējošo meža tipu – sils, pēc tam seko mētrājs. Otrajā vietā pēc platības (21.68%) ir purvaiņi ar dominējošo tipu – purvājs.

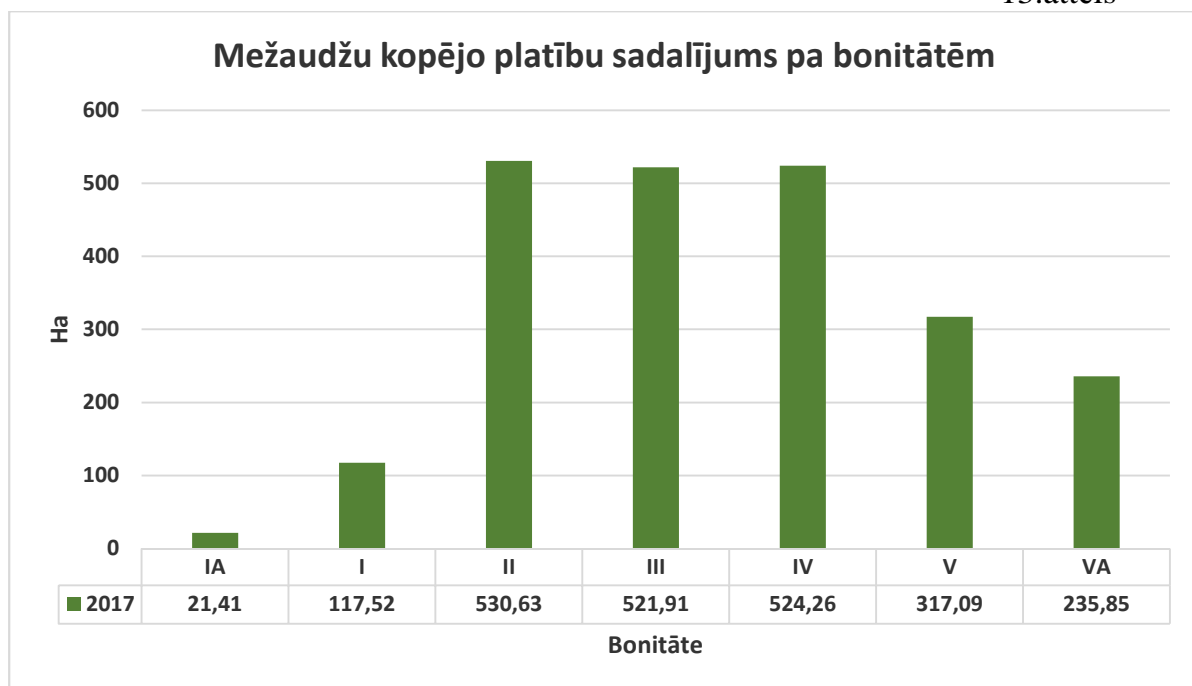
12.attēls

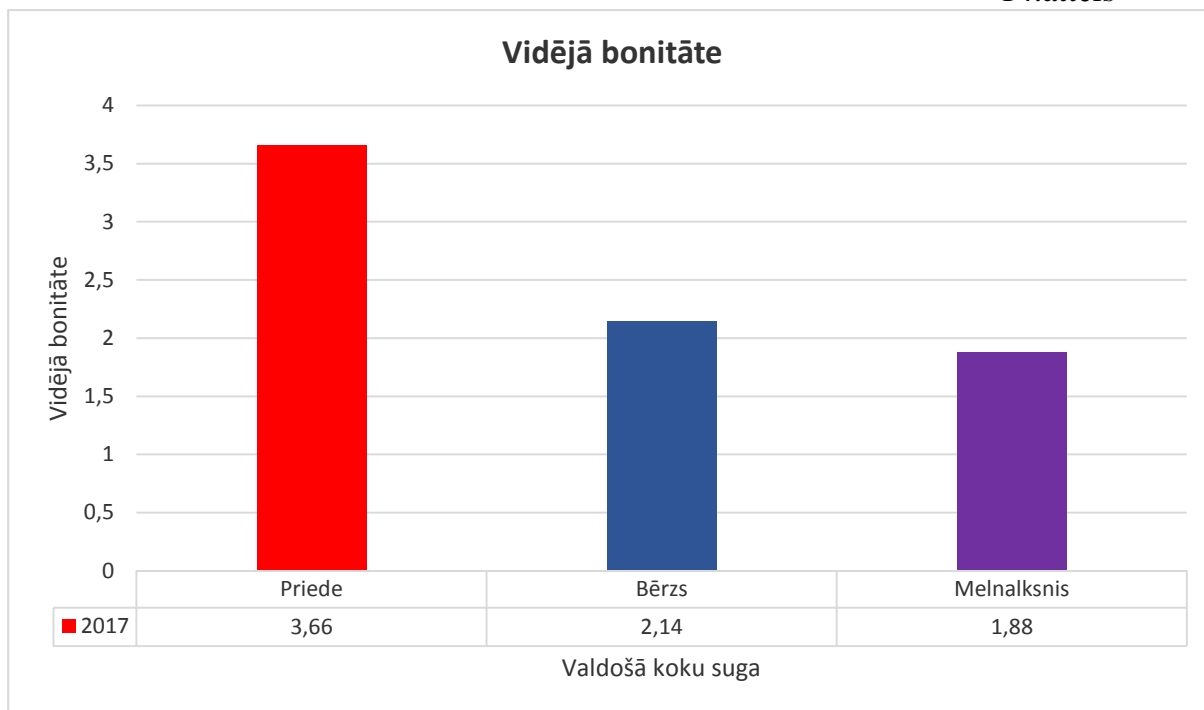

3.6 Audžu bonitātes

Bonitāte raksturo augšanas apstākļu labumu un ražību konkrētos augšanas apstākļos. Bonitāti nosaka pēc speciālām tabulām, vadoties pēc audzes valdošās sugas augstuma noteiktā vecumā. Vidējā bonitāte mežos ir 3.45.

13.attēls

3.7. Oglekļa uzkrājums un piesaiste

Nozīmīga loma globālo klimata pārmaiņu ierobežošanai ir mežam. Mežs lielā mērā piesaista siltumnīcefekta gāzes, galvenokārt oglekļa dioksīdu (CO₂). CO₂ uzkrāšana un piesaiste mežā atkarīga no meža apsaimniekošanas kvalitātes. Pareizi kopts un savlaicīgi nocirsts mežs ar tai sekojošu kvalitatīvu meža atjaunošanu, piesaista daudz vairāk siltumnīcefekta gāzes, līdz ar to dodot ieguldījumu klimata pārmaiņu ierobežošanai.

Oglekļa uzkrājums mežaudzē un tā piesaiste aprēķināta atbilstoši Latvijas Siltumnīcas efekta gāzu inventarizācijas pārskata metodikai, kas pieejama Biedrības „PEFC Latvijas Padome” mājas lapā.

CO₂ uzkrājums un piesaiste Rīgas pašvaldībai piederošajos mežos

6.tabula

Valdošā koku suga	Uzkrājuma, piesaistes vieta	Oglekļa uzkrājums		CO ₂ piesaiste	
		C, t/ha	Kopējais C t	CO ₂ , t/ha gadā	Kopējā CO ₂ t gadā
Priede	Stumbrs	40.53	81100	2.95	5901
	Vainags	14.19	28385	0.44	885
	Virszemes biomasa	54.72	109485	3.39	6786
	Pazemes biomasa	17.51	35035	1.09	2172
	Kopā	72.23	144520	4.48	8958
Bērzs	Stumbrs	45.00	8002	4.98	885
	Vainags	13.50	2400	0.50	89
	Virszemes biomasa	58.50	10402	5.48	974
	Pazemes biomasa	15.21	2704	1.42	253

	Kopā	73.71	13106	6.90	1227
Melnalksnis	Stumbrs	64.80	1560	4.02	97
	Vainags	19.44	468	0.40	9
	Virszemes biomasa	84.24	2028	4.42	106
	Pazemes biomasa	20.22	487	1.06	26
	Kopā	104.46	2515	5.48	132
Pārējās sugas	Stumbrs	57.50	3784	6.99	460
	Vainags	17.25	1135	0.70	46
	Virszemes biomasa	74.75	4419	7.69	506
	Pazemes biomasa	19.44	1279	2.00	132
	Kopā	94.19	6198	9.69	638
	Pavisam kopā		166339		10955

3.8. Meža infrastruktūra

Meža infrastruktūra ietver meža ceļus, meliorācijas grāvjus, kvartālstigas, robežstigas un robežzīmes.

Meža infrastruktūras objekti uzskaitīti un iekļauti SIA “Rīgas meži” attiecīgo mežniecību meža apsaimniekošanas plānos.

3.9. Meža bojājumi

Rīgas pilsētai piederošajos ārpuspilsētas mežos meža bojājumi ir nebūtiski. Galvenie meža bojājumu veidi ir stirnu bojāti priežu dzinumi. Jaunaudzēs novērojami arī maijvaboļu kāpuru bojājumi.

3.10. Meža nekoksnes vērtības

Meža nekoksnes vērtības var iedalīt divās daļās – pirmajā tās, kas saistītas ar mežu (medījамie dzīvnieki, savvaļas augi, derīgie izrakteņi) un otrajā – rekreatīvās, vidi stabilizējošās un ekoloģiskās vērtības.

Ar mežu saistītās nekoksnes vērtības ir uzskaitītas un iekļautas SIA “Rīgas meži” attiecīgo mežniecību meža apsaimniekošanas plānos. Rekreatīvās, vidi satbilizējošās un ekoloģiskās vērtības atsevišķi šajā plāna netiek apskatītas.

Derīgie izrakteņi

Galvenais derīgais izraktenis ir kūdra. Rīgas pašvaldības īpašumā esošajā teritorijā kūdras ieguvei iznomātā teritorija ir 93.32 ha, bet faktiski kūdra tiek iegūta 77.5 ha platībā. Kūdras ieguve šajā platībā, vai tās daļā paredzēta visu šī meža apsaimniekošanas plāna periodu.

3.11. Rekreācijas iespējas

Galvenās rekreācijas iespējas ir:

- Dabas parkā „Piejūra”, jo meži atrodas tuvu Rīgai un Rīgas jūras līcim, līdz ar to atsevišķos meža masīvos ir liela rekreatīva slodze;
- Dabas parkā “Beberbeķi”, sevišķi ap Beberbeķu ezeru;

- Dabas tūristiem dabas liegumā „Cenas tīrelis” izveidota 5 km gara taka pa purvu un purvā uzstādīts novērošanas tornis;
- Tāpat intensīvi tiek apmeklēti meži Jūrmalas pilsētas teritorijā ap Priedaini.

3.12. Dabas vērtības

3.12.1. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas

Rīgas pašvaldībai piederošajos mežos ārpus Rīgas pilsētas teritorijas ietilpst:

- Dabas liegums „Garkalnes meži” ar platību 368.0 ha;
- Dabas liegums „Cenas tīrelis” ar platību 2056.9 ha;
- Dabas liegums „Melnā ezera purvs” ar platību 343,2 ha;
- Dabas liegums „Dziļezers un Riebezers” ar platību 30.07 ha;
- Dabas liegums „Darmšates priežu audze” ar platību 4.69 ha
- Dabas parks „Piejūra” ar platību 521.1 ha;
- Dabas parks „Beberbeķi” ar platību 243.4 ha.

Dabas liegums „Garkalnes meži” izveidots 2004.gadā, lai aizsargātu Latvijā un ES īpaši aizsargājamās putnu sugas – zaļo vārnu, meža balodi, melno dzilnu, zaļo dzilnu un pupuķi, kā arī biotopus – vecus vai dabiskus boreālos mežus (Boreālie meži – dabiski veci egļu, priežu vai jauktie meži, kā arī jauni meži, kas dabiski attīstījušies pēc ugunsgrēkiem) un sausos virsājus. Dabas lieguma teritorija ir lielākā zināmā regulāras ligzdošanas vieta Latvijā un, viena no lielākajām ligzdošanas vietām Baltijā.

Dabas liegumā sastopamo unikālo vērtību dēļ tas noteikts arī par Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju „Natura 2000”. Lieguma platība ir 1785 hektāri.

Dabas lieguma “Garkalnes meži” izmantošanu un aizsardzību nosaka Ministru kabineta 06.12.2011. noteikumi Nr.930 “Dabas lieguma “Garkalnes meži” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- regulējamā režīma zona;
- dabas lieguma zona;
- dabas parka zona;
- neitrālā zona.

Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem, pajūgiem un zirgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību (izņemot neitrālo zonu);
- atjaunot (sējot vai stādot) un ieaudzēt mežu;
- veikt augsnes apstrādi, lai veicinātu meža atjaunošanu;

- lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.

Regulējamā režīma zona

Regulējamā režīma zona ir izveidota, lai aizsargātu Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamās putnu sugas – zaļo vārnu (*Coracias garrulus*), meža balodi (*Columba oenas*), melno dzilnu (*Dryocopus martius*), zaļo dzilnu (*Picus viridis*), pupuķi (*Upupa epops*) un citas –, kā arī to ligzdošanas vietas.

Regulējamā režīma zonā ir aizliegta jebkāda saimnieciskā vai cita veida darbība, izņemot:

- kājāmgājēju pārvietošanos;
- pārvietošanos ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, motocikliem un mopēdiem pa autoceļiem;
- ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumu veikšanu;
- ogu un sēņu vākšanu;
- ceļu uzturēšanu;
- bīstamo koku nociršanu (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus). Lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksnī kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām, nocirstos kokus un to celmus atstāj mežaudzē. Lai saglabātu meža ugunsdrošību, nocirstos bīstamos kokus, kā arī kritalas no autoceļu un dzelzceļu aizsargjoslām pieļaujams pārvietot dziļāk mežaudzē;
- meža inventarizāciju un meža monitoringu.

Regulējamā režīma zonā ir aizliegta saimnieciskā vai cita veida darbība.

Dabas lieguma zona

Dabas lieguma zona izveidota, lai veicinātu Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu (veci vai dabiski boreālie meži un sausie virsāji) un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību.

Dabas lieguma zonā aizliegts:

- no 1.aprīļa līdz 31.augustam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus un bīstamo koku ciršanu un novākšanu;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;
- kurināt ugunsiskus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsiskus pagalmos un ugunsiskus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši ugunsdrošību regulējošajiem normatīvajiem aktiem;
- rīkot autosacensības un motosacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) palieņu pļavas un lauces, izņemot Meža valsts reģistrā reģistrētās medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces;
- cirst kokus galvenajā un rekonstruktīvajā cirtē;
- cirst kokus kopšanas cirtē, ja valdaudzes vecums pārsniedz:

- priežu audzēm – 70 gadu;
- egļu, bērzu un melnalkšņu audzēm – 60 gadu;
- cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 50 centimetru, izņemot bīstamos kokus;

Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai.

Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Sausos kokus, kritalas un nocirstos bīstamos kokus augstāk minētajā apjomā, kā arī nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām. Lai saglabātu meža ugunsdrošību, nocirstos bīstamos kokus, kā arī kritalas no autoceļu un dzelzceļu aizsargjoslām pieļaujams pārvietot dziļāk mežaudzē.

Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecināta meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) kokus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

Dabas parka zona

Dabas parka zona ir izveidota, lai saskaņotu meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu un īpaši aizsargājamo sugu aizsardzību.

Dabas parka zonā aizliegts:

- no 1.aprīļa līdz 31.augustam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus un bīstamo koku ciršanu un novākšanu;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;
- bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) palieņu pļavas un lauces, izņemot Meža valsts reģistrā reģistrētās medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces;
- cirst kokus kailcirtē un rekonstruktīvajā cirtē;
- cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 50 centimetrus, izņemot bīstamos kokus;
- Veicot koku ciršanu galvenajā cirtē, aizliegts:
 - samazināt mežaudzes pirmā stāva biezību zem 0,4;
 - veidot mežaudzē par 0,1 hektāru lielākus atvērumus.

Dabas liegums „Cenas tīrelis” dibināts 1999. gadā, tas iekļauts Natura 2000 teritorijā.

Dabas lieguma “Cenas tīrelis” izmantošanu un aizsardzību nosaka 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Teritorijas dabas vērtības:

- Biotopi: 5 Eiropas nozīmes biotopi, tai skaitā 2 prioritāri: neskarts augstais purvs un purvainis mežs (7110*, 91D0*). Galvenā teritorijas vērtība – neskarts augstais purvs ar ciņu – lāmu kompleksu, kā arī pārejas purvi un slīkšņas. Kopumā 95% no teritorijas aizņem Eiropas Savienības īpaši aizsargājami biotopi. Tīrelis unikāls arī ar to, ka te sastopami vienkopus rietumu un austrumu tipa purvu veģetācijas pazīmes.
- Flora: konstatētas 4 īpaši aizsargājamas vaskulāro augu sugas, 2 retas sūnu un 1 aizsargājama sēņu suga.
- Fauna: pēc dažādu projektu datiem teritorijā konstatētas 26 Latvijas īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības Putnu direktīvas sugas, piemēram: dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte, brūnā čakste, kuitala, niedru lija, rubenis un daudzi citi. Teritorija ir nozīmīga migrējošo putnu - zosu un dzērvju atpūtas vieta. Tīreli kā tranzīteritoriju izmanto arī vilki.

Dabas liegums „Melnā ezera purvs” dibināts 2004. gadā, tas iekļauts Natura 2000 teritorijā.

Dabas lieguma “Melnā ezera purvs” izmantošanu un aizsardzību nosaka 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Galvenās dabas vērtības: Ļoti liela putnu daudzveidība nelielā platībā – konstatētas 13 aizsargājamas putnu sugas. Nozīmīgākās ir purva tilbīte (ligzdo 7-10 pāri), ūpis, ormanītis, gugatņi, ziemeļu gulbis (viena no retajām ligzdošanas vietām valsts vidienē), lielais dumpis; ligzdošanas sezonā novērota arī mazā gaura. Rudens migrāciju laikā purvā atpūšas sējas un baltpieres zosis.

Dabas liegums „Dziļezers un Riebezers” izveidots 1977. gadā kā kompleksais dabas liegums Dziļezera, Riebezera un to apkārtējās ainavas aizsardzībai. 2004. gadā dabas lieguma „Dziļezers un Riebezers” teritorija paplašināta un iekļauta ES īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā *Natura 2000* sarakstā.

Dabas lieguma “Dziļezers un Riebezers” izmantošanu un aizsardzību nosaka Ministru kabineta 17.05.2011. noteikumi Nr.381 “Dabas lieguma “Dziļezers un Riebezers” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas vērtības

Teritorija ietver subglaciālo iegultņu ezeru sistēmu ar Dziļezeru, kas ir viens no dziļākajiem ezeriem Latvijā. Ezerus ietver ošu, skujkoku un jauktie meži. Nogāzēs dominē osis un goba. Teritorijā sastopami izcili ES Biotopu

direktīvas mežu biotopi - gravu un nogāžu meži, nogāzēs - ošu mežs ar *Allium ursinum* un *Neckera pennata*. Nogāzēs lielas lakšu audzes. Liela diametra ošu stumbri, kas īpaši piemēroti retām ksilofāgu sugām.

Dabas liegumā "Dziļezers un Riebezers" konstatēti 5 Eiropas nozīmes un 2 Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi, kā arī bioloģiski vērtīgie zālāji un potenciāli bioloģiski vērtīgie zālāji. Dabas liegumā konstatētas 41 īpaši aizsargājama sēņu, augu un dzīvnieku suga: 6 augu sugas, 1 sēņu suga, 8 bezmugurkaulnieku sugas, 3 zivju sugas, 15 putnu sugas, 8 zīdītāju sugas.

Šobrīd Dabas lieguma kopējā platība ir 352 ha, no tās Katrīnas mežniecības teritorijā – 30.07 ha.

Dabas liegumam „Dziļezers un Riebezers” izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas stājas spēkā 21.05.2011.

Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- regulējamā režīma zona;
- dabas lieguma zona;
- ainavu aizsardzības zona.

Dabas lieguma teritorijai Katrīnas mežniecības teritorijas mežos noteikts sekojošs zonējums:

Funkcionālā zona	Meža kvartāls	Nogabals	Meža platība, ha
Dabas lieguma zona	77	6-1, 7	5,5
Regulējamā režīma zona	76	10-1, 11-1, 20, 24, 25	5,5
	77	1-6, 8, 9	19,05

Dabas liegumam kopumā un katrai zonai noteikti konkrēti aprobežojumi meža apsaimniekošanā.

Dabas lieguma teritorijā aizliegts:

- atjaunot un ieaudzēt mežu ar citzemju sugām;
- lietot mežaudzēs minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus, izņemot ainavu aizsardzības zonu, kā arī izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai;
- lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu;
- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, izņemot pārvietošanos, kas saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu un uzraudzību;
- iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām.

Regulējamā režīma zonā ir aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:

- teritorijas aizsardzības režīma ievērošanas kontrole;
- ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumu īstenošana, kā arī cilvēku glābšana un meklēšana;
- teritorijas apmeklēšana;
- ogošana un sēņošana, nebojājot zemsedzi;
- gājēju takas uzturēšana un atjaunošana;
- bīstamo koku (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību vai takas infrastruktūru) ciršana un novākšana, tos nocirstus atstājot mežaudzē;
- meža dabiskā atjaunošana 77.kvartāla 20.nogabalā;
- meža inventarizācija un meža monitorings.

Dabas lieguma zonā Meža zemēs aizliegts:

- veikt mežsaimniecisko darbību no 15.marta līdz 31.jūlijam, izņemot:
 - meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;
 - meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem;
 - bīstamo koku ciršanu un novākšanu;
- cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;
- cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:
 - ozolu audzēm – 60 gadu;
 - egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;
 - apšu audzēm – 30 gadu;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;
- ierīkot jaunus ceļus mežā;
- atjaunot mežu stādot vai sējot;
- bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļavas un lauces;
- cirst dobumainus kokus, kā arī kokus ar lielām putnu ligzdām;
- cirst platlapjus (ozolus, liepas, ošus, gobas, vīksnas, kļavas), melnalkšņus un mežābeles;
- cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus.

Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts bojāto koku izvākšanas apjoms. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vējgāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vējgāztas egles, kuru apjoms pārsniedz 5 kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ.

Dabas liegums „Darmšates priežu audze” dibināts 1977. gadā un aizņem teritoriju 4.69 ha platībā pie šosejas Rīga - Ventspils, netālu no Varkaļu kanāla. Teritorija dibināta, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 20. gs. sākumā no Vācijas ievestām sēklām. Darmšates priežu audzi veido vairāk nekā 120 gadu veci koki. Teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Dabas lieguma “Darmšates priežu audze” izmantošanu un aizsardzību nosaka 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas parks „Piejūra” dibināts 1962. gadā. Tā kopējā platība ir 4315 ha. Dabas parka “Piejūra” izmantošanu un aizsardzību nosaka Ministru kabineta 14.03.2006. noteikumi Nr.204 “Dabas parka “Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Sastopamās dabas vērtības:

Teritorija veidota daudzu retu piejūras biotopu aizsardzībai. Īpaši nozīmīgi ir tādi biotopi kā embrionālās kāpas, priekškāpas, mežainas jūrmalas kāpas un veci boreāli meži. Daudz retu augu un dzīvnieku sugu.

Dabas parka teritorijā aizliegts:

- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, pajūgiem, mopēdiem un motorolleriem pa dabas parka teritoriju, ja tas nav saistīts ar īpašumu apsaimniekošanu un dabas parka apsaimniekošanu un uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot darbus, kas veicami skatu vietu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz vispārējas lietošanas ceļiem;

Dabas parkā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- dabas lieguma zona;
- dabas parka zona;
- neitrālā zona.

Dabas lieguma zona izveidota dabisko biotopu un īpaši aizsargājamo sugu saglabāšanai. Dabas lieguma zonas Garkalnes iecirknī nav.

Dabas parka zona izveidota, lai saglabātu jūras piekrastei raksturīgos biotopus, sugas un ainavu, kā arī lai saglabātu dabas un kultūrvēsturiskās vērtības sabiedrības izglītošanai un atpūtai dabas parkā.

Dabas parka zonā aizliegts:

- cirst kokus kailcirtē;
- bez rakstiskas saskaņošanas ar administrāciju cirst kokus sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas;
- veicot kopšanas cirti, izcirst valdošās koku sugas valdaudzes kokus (izņēmums - augšanā atpalikušie, slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki), ja valdošās koku sugas vecums pārsniedz:
 - priežu un ozolu audzēm - 60 gadus;
 - egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm - 50 gadus;

- apšu audzēm - 30 gadus.

Dabas lieguma un dabas parka zonā aizliegts:

- cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē;
- cirst dobumainus kokus;
- cirst nokaltušus kokus, izņemot bīstamos kokus, kuru diametrs ir lielāks par 25 cm 1,3 m augstumā no sakņu kakla. Kaltušie un bīstamie koki pēc nociršanas atstājami mežaudzē;
- izvākt kritalas, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm;
- celt teltis un kurināt ugunsķūrus ārpus īpaši ierīkotām vietām, kas saskaņotas ar administrāciju, Valsts meža dienestu un pašvaldību;
- pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus un kārtību.

Dabas parks „Beberbeķi” dibināts 1977. gadā. Teritorija izveidota bioloģiski vērtīgu priežu audžu aizsardzībai. Dominē priežu sils un priežu mētrājs, daļu no tiem veido vecas vērtīgas priežu audzes. Dabas parks ir nozīmīga vieta arī galvaspilsētas iedzīvotāju rekreācijai un izglītībai.

Dabas parka “Beberbeķi” izmantošanu un aizsardzību nosaka Ministru kabineta 16.12.2003. noteikumi Nr.714 “Dabas parka “Beberbeķi” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas parkā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- dabas lieguma zona;
- dabas parka zona;
- neitrālā zona.

Dabas lieguma un dabas parka zonās aizliegts:

- veikt zemju transformāciju;
- nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem vai motorolleriem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar dabas parka apsaimniekošanu vai uzraudzību;
- rīkot autosacensības, motosacensības un velosacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- braukt ar motorizētiem ūdenstransporta līdzekļiem Beberbeķu dzirnavezerā;
- medīt ūdensputnus;
- vākt ārstniecības un dekoratīvos augus, kā arī materiālus kolekcijām, izņemot materiālus zinātniskajai pētniecībai;
- izmantot speciālas vākšanas palīgierīces savvaļas ogu un sēņu lasīšanā;
- izvākt no meža nokaltušus, kritušus, kā arī dobumainus kokus, kuru diametrs ir lielāks par 25 centimetriem;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz vispārējās lietošanas ceļiem;

- kurināt ugunsurus, ierīkot nometnes un celt teltis ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām;
- veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju.

Dabas lieguma zona izveidota mežu biotopu un iekšzemes kāpu aizsardzībai. Dabas lieguma zonā aizliegts:

- veikt jebkādas cirtes meža biotopos un potenciālajos meža biotopos (kuriem saskaņā ar mikroliegumu izveidošanu un aizsardzību regulējošajiem normatīvajiem aktiem izveidojami mikroliegumi), izņemot cirtes meža biotopu un potenciālo meža biotopu saglabāšanai atbilstoši dabas aizsardzības plānam;
- meža nogabalos, kas neatbilst biotopu nosacījumiem, galvenajā cirtē cirst valdaudzes kokus, izņemot slimību inficētos, kukaiņu bojātos un bīstamos kokus;
- ierīkot asfaltētus velosipēdu celiņus.

Dabas parka zona izveidota, lai aizsargātu parka ainavu, saglabātu parku atpūtai un izglītošanai, kā arī lai ar speciāliem apsaimniekošanas pasākumiem sekmētu bioloģiski vērtīgu mežaudžu veidošanos nākotnē. Dabas parka zonā galvenajā cirtē aizliegts cirst valdaudzes kokus, izņemot slimību inficētos, kukaiņu bojātos un bīstamos kokus.

3.12.2. Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikroliegumu veidošanu nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums un tiem pakārtotie normatīvie akti. Nozīmīgākie no tiem ir:

- 18.12.2012. Ministru kabineta noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.
- 20.06.2017. Ministru kabineta noteikumi Nr.350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Rīgai piederošajos ārpuslīdētās mežos izdalīti sekojoši mikroliegumi:

4.tabula

Mikrolieguma nosaukums	Platība, ha
Aizsargājams biotops- skujkoku mežs	200.33
Kopā	200.33

3.12.3. Aizsargjoslas

Aizsargjoslu likums nosaka vides un dabas resursu aizsargjoslas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas vides saglabāšanā un dabas resursu saprātīgā izmantošanā. To galvenais uzdevums ir samazināt antropogēno ietekmi uz Baltijas jūru, upēm, ezeriem, mitrzemēm un apdzīvotām vietām.

Aizsargjoslas var pārklāties. Meža valsts reģistrā reģistrēti īpaši aizsargājami meža iecirkņi:

5.tabula

Aizsargjoslas nosaukums	Platība, ha
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjosla	252.66
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotas saimnieciskās darbības zona	513.64
Aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietām	134.68
Aizsargājama zona gar mitrzemēm	515.89
Aizsargājama zona gar ūdeņiem	13.86
Aizsargjosla gar pilsētām	52.50
Kopā	1483.23

3.12.4. Papildus aizsargājami nogabali

Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību mežos un nodrošinātu izdzīvošanas iespējas retām un apdraudētām sugām, kurām ir specifiskas prasības pret dzīvesvietu, kur mežs pastāv jau ilgu laiku un saimnieciskā darbība nav veikta, vai veikta ar mazu intensitāti. Rīgas mežos ir noteikta kārtība (16.12.2015. SIA “Rīgas meži” Valdes lēmums Nr.22) šo vietu identifikācijai.

Dabā 2016. gadā tika apsekotas visas pāraugušās mežaudzes (P \geq 141 gads, E \geq 121 gads, B \geq 91 gads, A \geq 61 gads, Ma \geq 91 gads) un Oz, Os, Lie pieaugušās audzes.

Katram nogabalam tika noteikta bioloģiski vērtīgu struktūru sastopamība nogabalā:

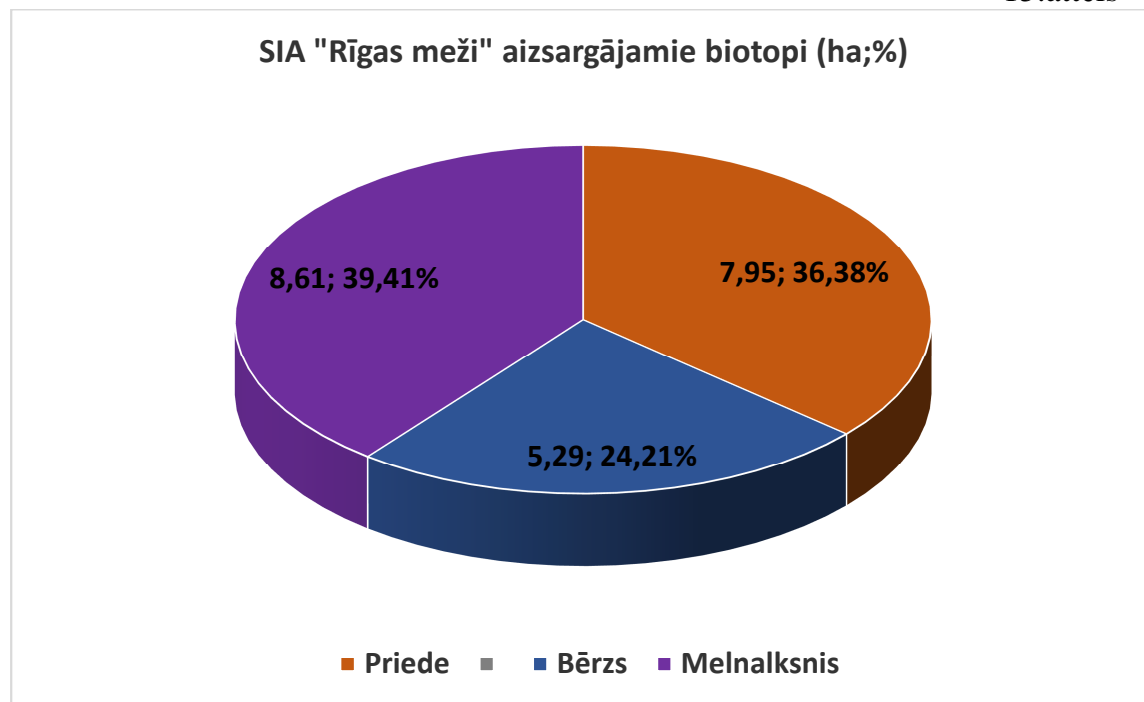
- Bioloģiski veci koki >10 gab./ha;
- Izteikta dažādvecuma audze;
- Platlapju koku sastopamība (vismaz 2 platlapju sugas 1. stāvā)
- Atvērumi vainaga klājā (pašizretināšanās);
- Sausi koki, stumbeņi (>25cm) >5 gab./ha;
- Kritālas (>25cm) > 5 gab./ha;
- Koki ar dobumiem >10 gab./ha;
- Pārplūstoši laukumi;
- Ciņi ap koku pamatnēm;
- Koku stumbri apauguši ar sūnām augstāk par 2m;
- Īpaša sugas - indikātorsugas vai speciālistsugas (rakstu ķērpis, plaušķērpis, sveķotājkoksngrauzis, vārpsriņgliemeži u.c.);
- Izteikts reljefs (kāpa, nogāze, grava);
- Atbilstība aizsargājamam biotopam.

Izvērtējot apsekotos nogabalus, tiek ņemtas vērā uzņēmuma ekonomiskās intereses, sabalansējot tās ar sabiedrības sociālajām un ekoloģiskajām interesēm. Lēmumu par nogabala iekļaušanu SIA “Rīgas meži” bioloģiski vērtīgu mežaudžu sarakstā pieņem argumentēti vienojoties dabas

aizsardzības speciālistam, nogabalu apsekojušajam meža plānošanas speciālistam un mežzinim.

Par “Rīgas meži” aizsargājamiem biotopiem atzīti 11 nogabali ar meža platību – 21.85 ha. Šo biotopu iedalījums pa valdošajām koku sugām (ha un %) dots 15. attēlā.

15.attēls

Mežsaimnieciskā darbība šajos biotopos ir aizliegta. Var tikt veiktas darbības, saistītas ar biotopu apsaimniekošanu, piemēram, papeļu izvākšana, pameža ciršana.

3.12.5. Saimnieciskās darbības ierobežojumi

Katram meža nogabalam Meža valsts reģistrā ir noteikts saimnieciskās darbības ierobežojums. Reģistrētais ierobežojums izriet no aizsardzības pazīmes nogabalā. Aizsardzības pazīmes ir divu veidu ar atšķirīgu reģistrēšanas principu:

- Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem un mikroliegumu buferzonām, kuru reģistru uztur Dabas aizsardzības pārvalde, un Meža valsts reģistrā tās tiek automātiski pārņemtas no Pārvaldes datu bāzes “Ozols”;
- Aizsargjoslām un īpaši aizsargājamiem meža iecirkņiem aizsardzības pazīmju reģistru uztur Valsts zemes dienests un Valsts meža dienests.

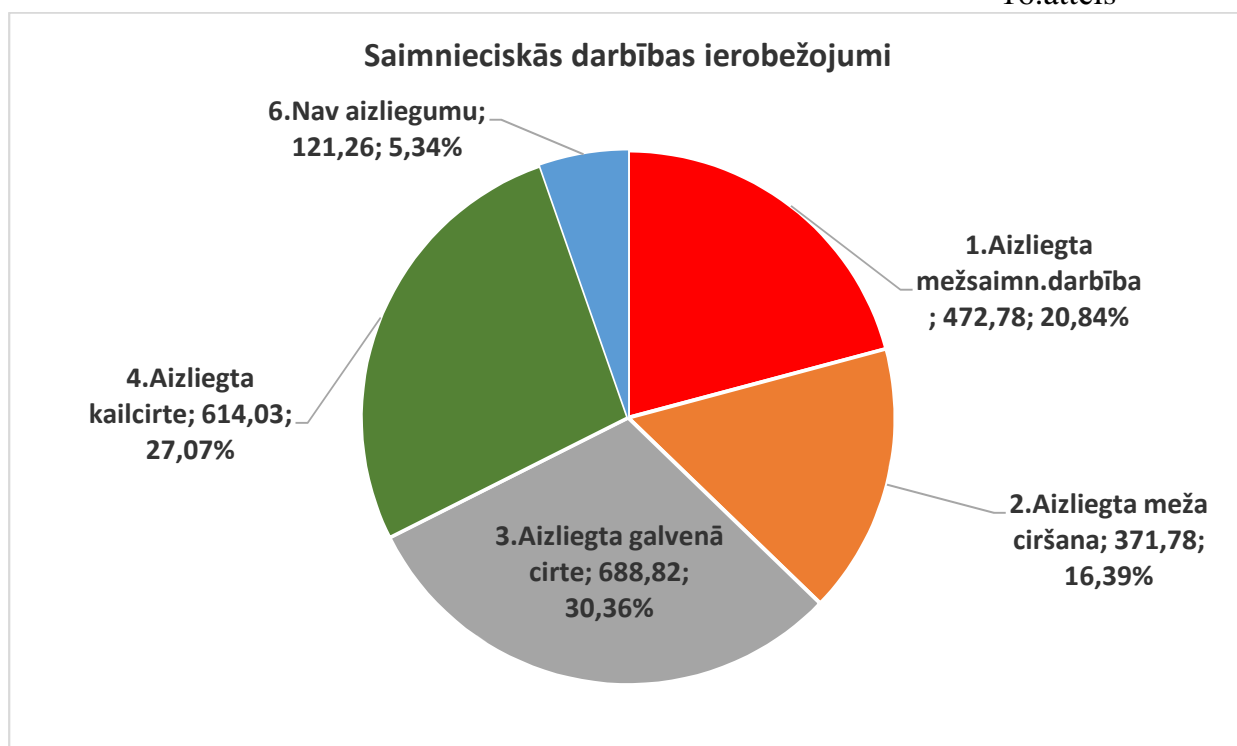
Ir seši saimnieciskās darbības ierobežojuma veidi:

- Aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
- Aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;

- Aizliegta galvenā cirte;
- Aizliegta kailcirte;
- Sezonāli aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
- Nav mežsaimnieciskā darbības aizliegumu.

16. attēlā parādīta Rīgas ārpuspilsētas mežu saimnieciskās darbības ierobežojuma struktūra. Meža valsts reģistra dati papildināti, pievienojot Rīgas mežu aizsargājamās biotopus 21.85 ha platībā ierobežojumam, kur aizliegta saimnieciskā darbība.

16.attēls

3.12.6. Saglabājamie meža struktūras elementi

Meža struktūras elementi ir: cirmās saglabājamie koki, atmirusī koksne, koki ar lielām putnu ligzdām, alu sistēmas, mitras ieplakas, avoti, meža robežmalas ar nemeža ekosistēmu un citas.

Uzskaitītie meža struktūras elementi tiek apzināti cirmsas sagatavošanas periodā. Cirmsu izstrādes laikā tiek kontrolēta šo elementu saglabāšana.

4. Plānotie meža apsaimniekošanas pasākumi periodam līdz 2026. gadam

Meža apsaimniekošanas darbu plānošana balstīta uz vides aizsardzības un rekreācijas platību identifikāciju, šo platību vērtību aizsardzību un uzlabošanu.

Rīgas pilsētai piederošajos ārpus Rīgas esošajos mežos plānotas krājas kopšanas cirtes, kailcirtes un galvenās cirtes izlases cirtes, kas pēc būtības ir

krājas kopšanas cirtes pieaugušā mežā. Galvenās cirtes izlases cirtes paredzēts cirst ar vienlaidus paņēmieni, ievērojot tādas pat kritērijus paliekošajam šķērslaukumam kā krājas kopšanas cirtēs.

Ievērojot meža kopšanas nepieciešamību, sagatavots konkrētu meža apsaimniekošanas pasākumu plāns katram gadam. Šajā plānā tiek identificētas meža kopšanai paredzētās platības.

Detalizēti meža apsaimniekošanai paredzēto platību apsaimniekošanas plāni tiek izstrādāti un apstiprināti pirms katra apsaimniekošanas gada sākuma. Šie detalizētie ikgadējie operatīvie apsaimniekošanas plāni precizē platības, darbu apjomu un paredzamo sezonālo darbu sadalījumu.

4.1. Galvenā cirte

4.1.1. Galvenās cirtes tāmes aprēķina pamatprincipi

Galvenās cirtes tāme tika aprēķināta atsevišķi katrai SIA "Rīgas meži" mežniecībai. Tāmes aprēķinā no Rīgas pašvaldībai piederošajiem mežiem tika iekļauti un cirsmas projektētas:

- Tīreļu mežniecības tāmē – Lāceņu mežs (kad.apz.80760130003) un Paegļu mežs (kad.apz.80760130004);
- Rīgas mežniecības tāmē – visi Rīgas pašvaldības īpašumā esošie meži Jūrmalas pilsētas teritorijā.

Aprēķinā tika iekļautas tās mežaudzes, kur saimnieciskās darbības ierobežojums atļauj veikt izlases cirti vai kailcirti (ierobežojums 4 vai 6).

Tāmes aprēķinā netika iekļautas mežaudzes kas atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Tāpat tāmes aprēķinā netika iekļauti SIA "Rīgas meži" izdalītie biotopi.

Galvenās cirtes tāme aprēķināta pēc platības (ha) turpmākajiem 10 gadiem katrai galvenajai valdošajai koku sugai, piemērojot Moisejeva algoritmu:

$$\max x_a = \min_k \left[\frac{1}{k} \left(\sum_{i=1}^k l_i + c \times l_{k+1} \right) \right], \quad k=1 \dots N, \quad \text{kur}$$

$\max x_a$ - aprēķinātā cirsmas valdošai sugai un bonitāšu grupai desmitgadē ha, kas

pie konkrētā vecuma klašu sadalījuma ir maksimāli iespējamā;

x_1, x_2, \dots, x_N – aprēķinātā cirsmas pirmajā, otrajā u.t.t. desmitgadē;

l_1, l_2, \dots, l_{N+1} - mežaudžu platības pa vecuma pakāpēm, sākot vecuma pakāpju numerāciju ar pieaugušām audzēm;

c- koeficients, kas raksturo iepriekšējās desmitgades to platības daļu, kas 5 gados pāriet nākošajā desmitgadē. Tāmes aprēķinā pieņemts nosacījums, ka $c=0$.

4.1.2. Cirsmu projektēšanas pamatprincipi

Pirms galvenās cirtes projektēšanas katra mežniecība tika sadalīta plānošanas vienībās, kas pārsvarā atbilda mežniecību mežsargu apgaitām.

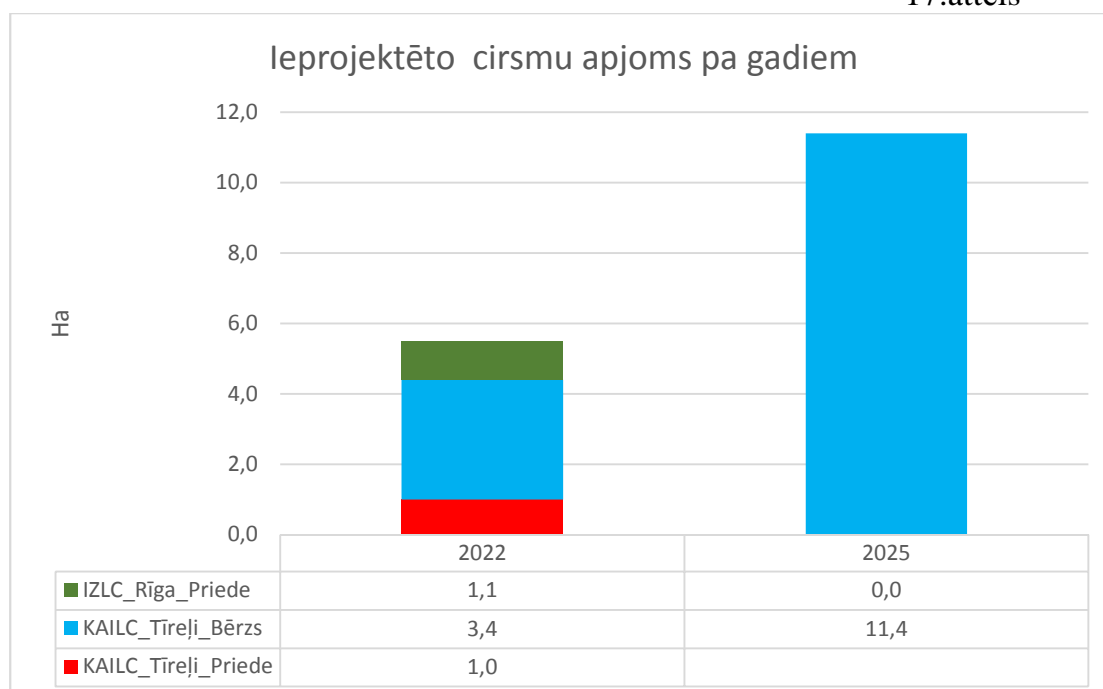
Savukārt katra plānošanas vienība tika sadalīta 10 blokos. Katrā blokā projektēta meža ciršana konkrētam gadam. Projektējot cirsmas plānošanas vienībās tika ievērots pieaugušu audžu proporcionalitātes princips.

Šāds projekts nodrošina mežizstrādes koncentrāciju, nenodarot ievērojamu kaitējumu videi. Nākamā reize, kad mežizstrāde atgriezīsies konkrētā blokā būs pēc 10 gadiem.

Atbilstoši noteiktajai tāmei un konkrētā bloka iespējām, cirsmas pēc platības sadalītas pa gadiem. Rīgas pašvaldības mežos ārpus Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas cirsmas tika projektētas divos gados – 2022. un 2025. gadā.

Galvenā cirte tika ieprojektēta 17.attēlā redzamajos apjomos.

17.attēls

4.2. Krājas kopšanas cirtes

Lai noteiktu ikgadējos krājas kopšanas ciršu apjomus, no taksācijas apraksta atlasīti nogabali pēc sekojošām pazīmēm:

- Saimnieciskās darbības ierobežojums atļauj veikt krājas kopšanas cirti;
- valdošās koku sugas vecumam, parasti, ir jābūt: P<80 gadiem, E<60 gadiem, B un M<55 gadiem, A<35 gadiem;
- valdošās koku sugas vidējam augstumam jābūt lielākam par 10 m;
- iepriekšējā krājas kopšanas cirte nav notikusi agrāk par 5 gadiem;
- audzes bonitātei jābūt vismaz 4;
- salīdzinot faktisko audzes šķērslaukumu ar minimālo šķērslaukumu pēc kopšanas cirtes izpildes un pārrēķinot starpību m^3 , izcērtamajai koksnes krājai jābūt $>30 m^3$.

Dabas parkos krājas kopšanas cirtes nav projektētas.

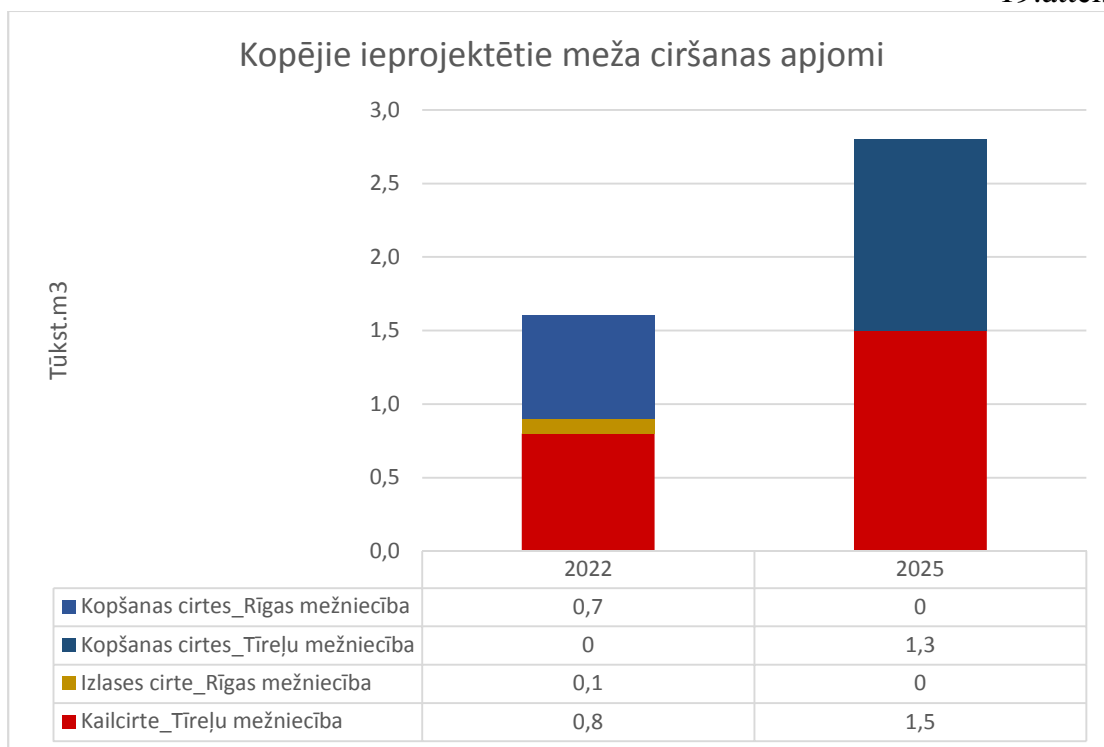
Krājas kopšanas cirtēm tāmes nav. Cirsu apjomu konkrētā gadā nosaka kopšanas cirtēm piemērotu nogabalu daudzums konkrētajā plānošanas vienībā.

18.attēls

4.3. Kopējā izcērtamā krāja

Kopējie ieprojektētie koku ciršanas apjomi m³ pa gadiem parādīti 19.attēlā.

4.4. Mežizstrādes raksturojums

Uz mežizstrādi lielu ietekmi atstāj divi rādītāji – vidējais pievešanas attālums un mežizstrādes apstākļi.

Mežizstrādi konkrētam gadam iepriekšējā gadā plāno Mežizstrādes nodaļa. Atkarībā no cirsmu izstrādes un pievešanas apstākļiem, to izstrāde tiek sadalīta pa mēnešiem. Lai optimizētu mežizstrādi, ievērojot mainīgos klimatiskos apstākļus, faktiski konkrēta gada cirsmu izstrāde var tikt uzsākta iepriekšējā gada 1.oktobrī (pēc būtības tiek pieņemts saimnieciskais gads no 1. oktobra līdz nākamā gada 30. septembrim). Mežizstrādes darbi tiek uzskaitīti mežizstrādes operatīvajā datu bāzē.

Pēc līdzšinējās pieredzes var teikt, ka dominējošais pievešanas attālums Rīgas pašvaldības mežos ir 200 metri.

4.5. Pielietojamās mežizstrādes tehnoloģijas un tehnikas pamatojums

Mežizstrādes tehnoloģijai jābūt tādai, kas samazina saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi un nodrošina bioloģiskas daudzveidības saglabāšanu katrā meža darbu veikšanas vietā. Tas panākams, izpildot darbus atbilstoši izstrādātajai cirsmas tehnoloģiskajai kartei, saglabājot noteiktos mežaudzes struktūras elementus, ievērojot noteiktos termiņa ierobežojumus meža darbu veikšanai, izstrādājot cirsmas piemērotā gadalaikā.

Mežizstrāde SIA „Rīgas meži” apsaimniekotajā teritorijā tiek organizēta sekojošos veidos:

- Mežizstrāde ar SIA „Rīgas meži” pastāvīgiem darbiniekiem, izmantojot motorzāģus. Galvenokārt tas notiek kopšanas cirtēs un galvenās cirtes izlases cirtēs;
- Mežizstrāde ar SIA „Rīgas meži” pastāvīgiem darbiniekiem, izmantojot harvesteri John Deer 1070. Darbs uzsākts 2015. gada aprīļa mēnesī. Harvestera galvenās prasības ir zems spiediens uz augsni (pr./aizm.=35-57kPa/42kPa), labas manevrēšanas spējas un augsts darba ražīgums.

Kokmateriālu pievešana tiek organizēta sekojoši:

- Pievešana ar SIA „Rīgas meži” 2 forvarderiem John Deer 810E (jaunās paaudzes dzinējs ar ļoti mazu izmešu normu, optimāls manipulatora izvietojs – ar uzkrautu kravu rada vienmērīgāku svāra sadalījumu starp asīm, spiediena uz augsni mazināšanai lieto “kāpurķēdes” – spiediens uz augsni pr./aizm.=35kPa/45kPa).

4.6. Vietējo iedzīvotāju nodrošināšana ar malku

Vietējiem iedzīvotājiem ir sekojošas iespējas iegādāties dedzināmo malku:

- Iegādājoties cirsma pašpatēriņam un pašam veicot mežizstrādi un kokmateriālu piegādi līdz ceļam. Kokmateriālus šādā veidā var iegādāties sanitārajās cirtēs, citās cirtēs, kad tiek cirstas grāvju malas. Paredzēts arī pārdot baltalkšņa izlases cirtes. Iedzīvotājam, veicot mežizstrādi, jāievēro SIA „Rīgas meži” noteiktās prasības darba drošībā.
- Iegādājoties dedzināmo malku pašpatēriņam augšgala krautuvēs.
- Savācot ciršanas atliekas cirmā.

4.7. Meža infrastruktūras būvniecība un uzturēšana

4.7.1. Meža autoceļu būvniecība un uzturēšana

Turpmākajos gados Rīgas pilsētai piederošajos ārpuspilsētas mežos nav paredzēta autoceļu būvniecība vai rekonstrukcija.

4.7.2. Meža meliorācijas sistēmu uzturēšana

Turpmākajā periodā nav paredzēta meža meliorācijas grāvju renovācija.

4.8. Mežsaimnieciskie pasākumi

4.8.1. Meža atjaunošana

Meža atjaunošana paredzēta platībās, kuras plānots nocirst kailcirtē, kā arī vietās, kur audzes aizgājušas bojā bebru appludinājuma dēļ (sastāda 2.0 ha). Meža atjaunošana notiek mākslīgi, stādot ar augšanas apstākļiem piemērotu koku sugu. Meža atjaunošana notiek tikai sagatavotā augsnē.

Meža atjaunošanā saglabājami sekojoši principi: augsne jā sagatavo visā iepriekšējā gadā kailcirtēs nocirstajā platībā, meža mākslīgā atjaunošana veicama trešajā gadā (ieskaitot ciršanas gadu) pēc audzes nociršanas.

Meža mākslīgā atjaunošanā ievērojams sekojošs minimālais stādvieta skaits:

- Priede - 3500 gab./ha;

- Egle – 2500 gab./ha;
- Bērzs, melnalksnis – 2000 gab./ha;
- Ozols – 1800 gab./ha.

2024.gadā meža atjaunošana paredzēta 3,4 ha platībā ar bērzu un 1,0 ha platībā ar priedi.

Katra gada pavasarī pēc sniega nokušanas jāapseko pēdējo 3 gadu atjaunotās platības un jānosaka papildināmās platības. Papildināšanas vajadzību, pārsvarā nosaka klimatiskie apstākļi (sausums pavasarī un vasarā), kā arī citi dažāda veida bojājumi (kukaiņu, peļveidīgo, meža dzīvnieku).

Visās iznīkušajās audzēs paredzēta un notiek dabiskā atjaunošanās.

4.8.2. Kultūru kopšana

Viens no sekmīgas meža atjaunošanas priekšnosacījumiem ir kultūru kopšana. Veicot atjaunoto platību kopšanu, ap katru augšanai atstājamo kociņu 50 cm rādiusā nopļaujami vai nozāģējami zālaugi un konkurējošie kokaugi. Par savstarpēji konkurējošiem kokiem neuzskata skuju kokus, ozolu, osi, vīksnu, gobu, kļavu.

Parasti kultūras kopjamas pirmos 3 gadus, sākot no atjaunošanas gada. Īpaša vērība veltāma augšanas apstākļos ar gaidāmu lielu aizzēlumu. Šeit pirmajā gadā kultūra var būt kopjama pat 2 reizes.

Aprēķinos pieņem, ka 1.gada kultūras kopjamas 2x, 2. un 3. gadā 1x.

Sākot ar 2024.gadu kultūru kopšana paredzēta **4,4 ha** platībā katru gadu līdz plāna darbības beigām.

4.8.3. Jaunaudžu kopšana

Jaunaudžu kopšanas mērķis ir izveidot nākotnes audzes sastāvu ar optimālu biežību. Jaunaudžu kopšana uzsākama apmežojumos sākot ar četrus gadus vecumu un beidzama līdz jaunaudze sasniegusi 10 m augstumu.

Jaunaudžu kopšanā noteiktas sekojošas prioritātes;

- Jaunaudze kopjama tad kad valdošo koku sugu sāk nomākt konkurējošās koku sugas.
- Kopjamas visas lapu koku audzes 5 gadu vecumā (ja nepieciešams).
- Kopjamas visas skuju koku audzes 10 gadu vecumā (ja nepieciešams).
- Kopjamas jaunaudzes (pēdējā kopšana), kad to augstums sasniedzis 8 līdz 9 metrus.

Jaunaudžu kopšanā jāievēro SIA „Rīgas meži” noteiktās kvalitātes prasības.

Vadoties pēc meža datiem jaunaudžu platība ar kopšanai atbilstošu koku skaitu un augstumu ir 50 ha.

Plānotais jaunaudžu kopšanas apjoms turpmākiem gadiem – **3.0 ha** gadā.

4.8.4. Augošu koku atzarošana

Kokus atzaro, lai paaugstinātu to kvalitāti un ievērojami celtu tirgus vērtību cirtmeta vecumā. Atzaro I^a, I, II un III bonitātes audzes pēc kopšanas ciršu izpildes vai arī līdz ar apakšējo zaru nokalšanu. Kokus atzarot jāsāk iespējami agrāk, un to veic vairākos paņēmienos. Optimālais koka caurmērs atzarošanas uzsākšanai ir 10-12cm krūšaugstumā. Atzaro visus kokus. Ja koka krūšaugstuma caurmērs ir lielāks par 16cm, tad šādu koku sākt atzarot vairs nav rentabli. Priedes, egles un ozolus atzaro, nozāģējot apakšējos nokaltušos un kalstošos zarus. Bērzam un apsei atzaro tikai nokaltušos apakšējos zarus. Vēlamais atzarošanas augstums ir 6m.

Turpmākajiem gadiem audžu atzarošanu nav plānota.

4.9. Dabas vērtību saglabāšana

SIA „Rīgas meži” ilgtermiņa mērķis dabas vērtību saglabāšanā un vides aizsardzībā ir noteikti stratēģijā, kur ir uzsvērts:

- Nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu.
- Samazināt saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi.
- Saglabāt dabisku mežu biotopus, reto un aizsargājamo sugu biotopus.

Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību, SIA „Rīgas meži” apsaimniekotajos mežos, saimnieciskā darbība netiek plānota bioloģiski vērtīgajās mežaudzēs (īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos, aizsargājamās meža iecirkņos un papildus izdalītajās mežaudzēs) 1533.38 ha platībā, kas kopā sastāda 67.59%. Daļā – 614.03 ha (vai 27.07%) ir kailciršu aizliegums un tikai uz 5.34% no mežaudzēm nav saimnieciskās darbības ierobežojumi.

4.9.1. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana veicama, atbilstoši spēkā esošiem dabas aizsardzības plāniem. Mežsaimnieciskā darbība šajās teritorijās netiek plānota, izņemot atsevišķus gadījumus, kad saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem tiek veikti pasākumi biotopu apsaimniekošanai.

4.9.2. Mikroliegumu un īpaši aizsargājamo meža iecirkņu apsaimniekošana

Mikroliegumos meža apsaimniekošanas pasākumi netiek plānoti.

4.9.3. Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu meža struktūras elementu saglabāšana

Meža darbos saglabā bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai nozīmīgus struktūras elementus:

- vismaz 10 augtspējīgus ekoloģiskos kokus uz katru cirsmas ha:
 1. kokus ar lielām ($D > 50\text{cm}$) putnu ligzdām, kā arī koku rindu un pamežu ap tiem;
 2. dobumainus kokus, kuru dobuma diametrs ir lielāks par 10cm;

3. kokus, pie kuriem ir izveidots skudru pūznis;
 4. saglabā visu apaugumu ap avotiem 10 metru platumā un mikroieplakās;
 5. kokus, kuriem caurmērs ir lielāks par valdošās sugas vidējo caurmēru;
 6. kokus ar deguma rētām, ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, kļavas, melnalkšņus, apses, bērzus.
- mežmalās saglabā apaugumu, kas netraucē meža atjaunošanu, darba aizsardzības prasību ievērošanu, rekreācijas objektu apsaimniekošanu.
 - saglabā 4 cirmā esošos sausos kokus uz katru cirsmas ha - visas kritālas, stumbeņus, sausstāvošus kokus, kuru $d > 50\text{cm}$ vai resnākos cirmā esošos. Ja tiek apdraudēta darba drošība, struktūras elementus nozāģē un novieto paralēli pievešanas ceļam. Izstrādājot cirsmu ar harvesteri saglabā augstos celmus (4-6m).
 - kadiķus, mežābeles u.c. vietējās pameža koku un krūmu sugas tādā apjomā, kas netraucē meža atjaunošanu un darba aizsardzības prasību ievērošanu.

Uzskaitītie meža struktūras elementi tiek apzināti cirsmas sagatavošanas periodā. Cirsmu izstrādes laikā tiek kontrolēta šo elementu saglabāšana.

4.9.4. Ietekmes uz vidi samazināšana

Lai samazinātu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, ir noteikta kārtība, kādā pirms attiecīgu darbu uzsākšanas tiktu apzināti konkrētā vietā visi riski, kas pasliktinātu vides kvalitāti. Galvenā vērība tiek pievērsta noteiktu pasākumu veikšanai piemērotos klimatiskos apstākļos, tādejādi novēršot augsnes bojāšanu. Darbības netiek veiktas, ja vides kvalitāte var tikt būtiski pasliktināta. Visi pasākumus, to izpildes laikā kontrolē mežniecības mežsargi, kuri jebkuru neatbilstību fiksē rakstiski un būtiskas neatbilstības gadījumā aptur visas darbības. Visi pārkāpumi tiek ierakstīti cirsmas pieņemšanas aktā, kurš tiek noslēgts tikai tad, kad pārkāpumi novērsti.

Reizi gadā visi pārkāpumi tiek apkopoti un tiek sagatavots pasākumu plāns to novēršanai un profilaksei.

4.10. Meža aizsardzība

Meža bojājumu mazināšana saistīta ar tādiem paņēmieniem un metodēm, kas būtu videi draudzīgi.

Priežu lielais smecernieks (*Hylobius abietis* L.), priežu vidējais smecernieks (*Hylobius pinastri* Gyll.)

Smecernieka vaboles skuju koku izcirtumos jaunajiem stādījumiem kaitē papildu barošanās laikā. Stādījuma ieaugšanos un turpmāku saglabāšanos smecernieks kavē, bojājot stādu mizu, dzinumus, pumpurus. Izcirtuma platībā nodarītais kaitējums var ilgt vairākus gadus. SIA „Rīgas meži” praktizē šādus pasākumus smecernieka iespējamā kaitējuma samazināšanai:

- stādīšanas atlikšana uz 1-2 gadiem smecernieka apdraudētās platībās;
- augsnes sagatavošana pirms stādīšanas;
- ar insekticīdu apstrādātu stādu lietošana;
- smecernieka papildu barošanās laikā atjaunotajā platībā koku apstrāde ar insekticīdu.

SIA „Rīgas meži” meža atjaunošanai un papildināšanai lieto ar insekticīdu apstrādātu stādāmo materiālu. Priedes un egles ietvarstādi kokaudzētavā „Norupes” pirms šķirošanas tiek apstrādāti ar sistēmas iedarbības insekticīdu „Actara 25 d.g.”, kas pasargā tos no smecernieka bojājumiem. Insekticīda efektivitātes ilgums – 45-60 dienas. Kailsakņu stādi pirms stādīšanas tiek apstrādāti ar pieskares un zarnu iedarbības insekticīdu „Karate Zeon 5 CS”. Arī koku apstrādei atjaunotajās platībās tiek lietots „Karate Zeon 5 CS”. Tā efektivitātes ilgums – 20-30 dienas.

Meža maijvabole (*Melolontha hippocastani* F.)

Meža maijvabole apdraud jaunaudzies sausos priežu mežos ar sausām smilšainām augsnēm. Maijvaboles kāpuri apgrauž saknes priežu stādiem un paaugai, kavējot meža atjaunošanos. Maijvaboles kaitējuma ierobežošanai stādāmais materiāls (ietvarstādi) tiek apstrādāts ar insekticīdu „Actara 25 d.g.”, arī atjaunotajās platībās tiek lietots „Actara 25 d.g.”.

Egļu astoņzobu mizgrauzis (*Ips typographus* L.)

Egļu astoņzobu mizgrauzis uzbrūk egļu audzēm; visjutīgākās ir vēja un ilgstoša sausuma novājinātas egles. Mizgrauža ierobežošanai tiek lietoti feromona slazdi.

Egļu bruņuts (*Physokermes piceae* Schr.)

Egļu bruņuts SIA „Rīgas meži” apsaimniekotajās platībās masveidā bija sastopama 2010.gada veģetācijas perioda otrajā pusē novājinātu egļu audžu masīvos galvenokārt uz nosusinātām kūdras augsnēm. Sākoties 2011.gada veģetācijas periodam, egļu vitalitāte uzlabojās, un bruņuts izplatība samazinājās.

Egļu mūķene (*Lymantria monacha* L.)

Pierīgas mežos 2011.gada veģetācijas periodā vērojama egļu mūķenes masveida savairošanās. Egļu mūķene sastopama uz egles un priedes un pieskaitāma pie visbīstamākajiem skuju grauzējiem kaitēkļiem. Egļu mūķenes masveida savairošanās parasti turpinās 6-8 gadus, no kuriem 2-3 ir skaita pieauguma gadi, 1-2 ir straujas savairošanās gadi, 1-2 uzliesmojuma gadi, kuriem savukārt seko straujš sabrukums 1-2 gadu laikā. Masveida savairošanās gadījumos mežsaimniecībā kā vienīgo metodi rekomendē pielietot aviometodi, izmantojot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus. SIA „Rīgas meži”, novērtējot iespējamo ķīmisko vielu kaitējumu videi, neplāno pielietot aviometodi Pierīgas mežos. Egļu mūķenes skaitu dabā samazina tās dabiskie ienaidnieki -

parazītiskie kukaiņi (galvenokārt kāpurmušas), vīrusu slimības (poliedrozes) un putni. Egļu mūķenes olas rudenī un ziemā aktīvi iznīcina dzilnīši, mizložņas un zīlītes, bet vasarā kāpurus iznīcina dzeguzes un vālodzes.

No profilaktiskajiem pasākumiem ieteicama kukaiņēdāju putnu piesaistīšana apdraudētajām platībām, izvietojot putnu būrus.

Papildus no meža aizsardzības pasākumiem Rīgas mežos plānota putnu būrīšu izlikšana un uzturēšana 50 gab. gadā.

Pārnadžu izraisītie bojājumi

Pārnadžu izraisīti bojājumi katru gadu novērojami jaunaudzēs – galvenokārt priedes, kā arī egles un bērza jaunaudzēs. Atjaunoto mežaudžu aizsardzību pret iespējamiem pārnadžu izraisītiem bojājumiem SIA „Rīgas meži” nodrošina, skuju koku stādījumus apstrādājot ar repelentu „Plantskydd” un „Cervacol”.

Cilvēku rekreācijas aktivitāšu radītie bojājumi

Liela daļa no pierīgas mežu teritorijas intensīvi tiek izmantotas rekreācijas vajadzībām. Dažādu aktivitāšu rezultāta meža teritorijām tiek radīti dažāda veida bojājumi, svarīgākie no tiem ir:

- Atkritumi. Rīgas pilsētas un pierīgas teritorijā regulāri tiek nodarbināti līdz 10 sezonas strādnieki atkritumu savākšanai mežā, kā arī regulāri tiek izmantotas kravas automašīnas un traktortehnika atkritumu savākšanai un transportēšanai uz atkritumu savākšanas un pārstrādes vietām. Pavasara lielās talkas laikā arī Rīgas pilsētas un Rīgai blakus esošo pašvaldību iedzīvotāji iesaistās atkritumu vākšanā.
- Meža platību un kāpu izbraukāšana ar auto un moto transportu. Mežā pārvietošanās ar motorizētu transporta līdzekli ārpus meža ceļiem un dabiskajām brauktuvēm ir aizliegta. Neskatoties uz to atsevišķās vietās tas tiek regulāri pārkāpts, t.sk. arī vairākās ĪADT un to tiešā tuvumā. SIA “Rīgas meži” regulāri izvieto brīdinājuma informatīvās zīmes, kā arī veic pārrunas ar pārkāpējiem, lai šo problēmu novērstu. Atsevišķās teritorijās 2019. un 2020.gadā papildus informatīvajām brīdinājuma zīmēm ir paredzēts uzstādīt barjeras.

Katru gadu SIA “Rīgas meži” šo bojājumu novēršanai paredz līdzekļus ar kuru palīdzību bojājumus novērš vai veic preventīvus pasākumus.

4.11. Medību saimniecība

Medības lielākajā daļā teritorijas, izņemot meža zemes 121 ha platībā Tīreļu mežniecībā, ir aizliegtas.

4.12. Meža ugunsdrošība

Atbilstoši normatīvajiem aktiem meža ugunsgrēku vietas atklāšanu, ugunsgrēka ierobežošanu un likvidāciju veic Valsts meža dienests. Tomēr ņemot vērā mežniecības teritorijas ugunsbīstamību, iedzīvotāju lielo apmeklētību ugunsbīstamajā periodā, un lai operatīvi varētu likvidēt ugunsgrēkus, ugunsgrēku likvidācijā pārsvarā iesaistās mežniecības darbinieki. Darbinieki ir attiecīgi apmācīti un ekipēti. Teritorijai ir piesaistītas Gaujas un Tīreļu mežniecības ugunsdzēsāmās automašīnas „Santana” un speciālas automašīnai piekabināma piekabes, aprīkotas ar augstspiediena sūkni un ūdens rezervuāru. Bez ugunsgrēku likvidācijas, svarīgi ir profilaktiskie pasākumi. Tiek izvietotas brīdinājuma zīmes. Mineralizētas joslas katru gadu tiek mineralizētas.

4.13. Rekreācijas pasākumi

Galvenie pasākumi rekreācijas kvalitātes paaugstināšanā ir uzturēt kārtībā 3.11. punktā minētos objektus un rekreācijas mežus, kas tiek veikti saskaņā ar spēkā esošiem ĪADT aizsardzības plāniem un galvenokārt ietver:

- Atkritumu vākšanu;
- Ugunsapsardzību;
- Apsardzību pret nelikumībām.

4.14. Darba aizsardzība

SIA „Rīgas meži” darbinieki stingri ievēro likuma „Par darba aizsardzību” prasības. Visos struktūras līmeņos ir konkrēti atbildīgie par darba aizsardzību.

Uzņēmums nodrošina drošus darba apstākļus visiem darbiniekiem, spēkā esošo normatīvo aktu, tai skaitā SIA „Rīgas meži” iekšējo aktu ievērošanu.

Visu darba drošības normatīvo aktu ievērošanu SIA „Rīgas meži” prasa arī no sadarbības partneriem.

5. Iepriekšējā perioda galvenie saimnieciskā darbības rādītāji

Iepriekšējā periodā laika posmā no 2012. – 2016. gadam meža apsaimniekošana tika veikta atbilstoši mežniecībām izstrādātajiem un SIA “Rīgas meži” apstiprinātajiem Meža apsaimniekošanas plāniem.

Šajā periodā tika veikta sekojoša darbība:

- 2012. gadā – kailcirte Tīreļu mežniecībā 2.01 ha platībā;
- 2016.gadā – izlases cirte 0.71 ha platībā un krājas kopšanas cirtes 35.28 ha platībā Jūrmalas pilsētā.

Mežs atjaunots 4.33 ha platībā stādot priedi.

6. Apsaimniekošanas ikgadējie plāni

Katram gadam SIA „Rīgas meži” pieņem ikgadējos pasākumu apjomus. Tie tiek parādīti konkrētā gada budžetā, kurš tiek apstiprināts Dalībnieku sapulcē.

7. Meža apsaimniekošanas plānu aktualizācija

Meža apsaimniekošanas plāns tiek aktualizēts, kad tiek veikta jauna meža inventarizācija, no teritorijas izdalītas jaunas īpaši aizsargājamas teritorijas, vai citos gadījumos, kas var ietekmēt būtiski meža apsaimniekošanas pasākumus.

Visos gadījumos plāns tiek atjaunots ik pēc 10 gadiem.

8. Monitorings

Atbilstoši noteiktajai metodikai tiek vests monitorings ar sekojošu atkārtotāmību:

1 reizi gadā:

- meža produktu ieguves apjomi un ienākumi;
- meža resursu pieauguma dinamika, atjaunošanās, veselības stāvoklis;
- mežizstrādes u.c. darbību ietekme uz vidi;
- apsaimniekošanas izmaksas, ražīgums, efektivitāte;
- darba drošības prasību pārkāpumi;
- vides aizsardzības prasību pārkāpumi;
- bioloģiskie ierobežošanas līdzekļi.

1 reizi 5 gados:

- floras un faunas sastāvs, novērotās izmaiņas;
- mežizstrādes u.c. darbību ietekme uz sociālo jomu.

Monitoringa rezultāti reizi gadā pievienojami meža apsaimniekošanas plānam

9. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA IZSTRĀDĒ

Lai informētu sabiedrību par MAP izstrādi un tajā iekļautajiem pasākumiem MAP projekts tiek publicēts SIA “Rīgas meži” mājas lapā www.rigasmezi.lv. Papildus MAP aprakstošai daļai, tiek publicēts kartogrāfiskais materiāls, kurā iekļauta sekojoša informācija:

- meža zemes plāns;
- valsts uzturētajās informatīvajās sistēmās reģistrēto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un kultūras pieminekļu kartogrāfiskais materiāls;
- Apsaimniekotāja noteiktās bioloģiski vērtīgās un aizsargājamās teritorijas;

- mežsaimniecisko darbu (galvenās un kopšanas cirtes) apjoma izvietojuma kartogrāfiskais materiāls;

Sabiedrības līdzdalības pasākumā ir aicināti piedalīties visi interesenti, jo īpaši sekojošas sabiedrības grupas:

- Pašvaldības, kuru administratīvajā teritorijā atrodas meža teritorijas, kurām tiek gatavots MAP;
- Valsts meža dienesta (VMD) virsmežniecības, kuru uzraudzības teritorijā atrodas meža teritorijas;
- Pašvaldību, kuru administratīvajā teritorijā atrodas meža teritorijas, iedzīvotāji.

Pašvaldībām, to iedzīvotājiem, Valsts meža dienestam un citām ieinteresētajām pusēm tiek dota iespēja iesniegt komentārus un jautājumus par izstrādāto MAP. Tos iespējams iesniegt divu nedēļu laikā pēc MAP projekta publicēšanas SIA "Rīgas meži" mājas lapā internetā.

Pēc sabiedriskās apspriešanas termiņa beigām iesniegtie jautājumi un komentāri tiek apkopoti un sagatavotas atbildes, kas vienoti, apkopojuma veidā tiek publicētas SIA "Rīgas meži" mājas lapā internetā. Nepieciešamības gadījumā tiek veikti grozījumi MAP.

Pēc sabiedriskās apspriešanas MAP, kopā ar sabiedriskās apspriešanas rezultātu kopsavilkumu, tiek iesniegts apstiprināšanai Rīgas domē.

Nemot vērā apstākli, ka Rīgas apkārtnē esošie meži tiek intensīvi izmantoti rekreācijai, tas ievērojami ietekmē meža apsaimniekošanas darbu organizāciju. Tāpēc pirms darbu uzsākšanas konkrētā platībā tiek paredzēti sekojoši pasākumi iedzīvotāju informēšanai:

- Informācijas izvietošana SIA "Rīgas meži" mājas lapā internetā.
- Informatīva kampaņa ar informācijas mēdiju palīdzību;
- Informatīvu plakātu izvietošana paredzamo darbu veikšanas vietā.

Par paredzamajiem darbiem tiek sniegta sekojoša rakstura informācija:

- Darbu raksturs un apjoms;
- Darbu uzākšanas un beigu laiks;
- Ierobežojumi darbu veikšanas periodā.

Valdes priekšsēdētājs personiskais paraksts (A.Tauriņš)

Valdes loceklis personiskais paraksts (J.Buškevics)

Mežsaimniecības daļas vadītājs personiskais paraksts (J.Ģērmanis)